

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Leka kommune

Arkivsak: 22/154
Møtedato/tid: 07.09.2022 kl. 12:00
Møtested: Kommunestyresalen

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
13/22	Orientering fra administrasjonen
14/22	Orientering fra revisor - oppfølging av påpekte forhold i revisjonsnotatet for 2021
15/22	Bestilling av forvaltningsrevisjon
16/22	Budsjett 2023 for kontrollarbeidet
17/22	Besøk på kommunal enhet
18/22	Referatsaker september 22
19/22	Godkjenning av protokoll

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Einar Sandlund på telefon 938 97 555, eller e-post: einar.sandlund@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Steinkjer, 29.08.2022

Arve Haug (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Einar Sandlund/s/
Seniorrådgiver
Konsek Trøndelag IKS

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Orientering fra administrasjonen

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Leka kommune

Møtedato

07.09.2022

Saknr

13/22

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 20/65 - 10

Forslag til vedtak:

Den gitte informasjon tas til orientering.

Saksopplysninger:

Kommunedirektøren, , eller den han bemyndiger, er innkalt til møtet for å gi følgende orientering:

Aktivitetsparkprosjektet; status, utfordringer og økonomi pr. 01.09.22

Vurdering:

Om ikke kontrollutvalget selv bestemmer noe annet ut fra den gitte informasjon, anbefales den tatt til orientering.

Orientering fra revisor - oppfølging av påpekte forhold i revisjonsnotatet for 2021

Behandles i utvalg Kontrollutvalget i Leka kommune	Møtedato 07.09.2022	Saknr 14/22
Saksbehandler Einar Sandlund		
Arkivkode FE-216		
Arkivsaknr 21/261 - 15		

Forslag til vedtak:

Den gitte informasjon tas til orientering.

Vedlegg

Revisjonsnotat 2021

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget gjorde den 24.05.22 i sak 08/22 pkt. 3 slikt vedtak:

Kontrollutvalget ber om å få en orientering fra revisor på oppfølgingen av de påpekte forhold i revisjonsnotat i neste møte.

Revisor vil gi orienteringen på Teams i møtet.
Revisjonsnotatet er vedlagt.

Vurdering:

Den gitte informasjon anbefales tatt til orientering om ikke kontrollutvalget selv bestemmer noe annet ut fra de opplysninger revisor gir.

Leka kommune
v/ kommunedirektøren

Kontaktperson:
Linda Pettersen

Dato og referanse:
8. april 2022

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658
M post@revisjonmidt norge.no
T +47 907 30 300

REVISJONSNOTAT TIL REGNSKAPET FOR LEKA KOMMUNE 2021

Innledning

Dette revisjonsnotatet er ment som en orientering og oppfølging av administrasjonen. Forholdene er av mindre betydning, og har ikke fått konsekvens for revisjonsberetningen 2021. Flere av punktene kan få konsekvens for revisjonsberetningen for 2022, om det ikke tas tak i.

Avstemminger og dokumentasjon

Avstemminger og dokumentasjon skal være klart når regnskapet leveres. Regnskapet er strengt tatt ikke levert før dette også er i orden. Vi kan ikke sitte å vente på avstemminger, etter at regnskapet er levert. For 2021 regnskapet gjelder dette spesielt for lønnsområdet og budsjett. Avstemming på lønn (RF skjema) ble mottatt 22.mars. Avstemming budsjett første utgave 16. mars. Når regnskapet ble levert på fristen, den 22. februar, var det egentlig ikke er klart for revisjon.

1. Budsjettvedtak og justeringer

Budsjett er også i år et tema. Vi mottar en første utgave av budsjettavstemmingen den 16. mars 2022, og endelig budsjettavstemming 22. mars 2022. Denne avstemmingen er avgjørende for vår vurdering av riktigheten av budsjettet i det offentlige regnskapet. Vi viser her til forbehold i revisjonsberetningen og brev nr. 6 2021

Realisme i budsjettet

Kommuneloven § 14-4 - sier noe om realisme i budsjettet: «Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.» § 14-5: «Kommunedirektøren skal minst to ganger i året rapportere til kommunestyret .. om utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med årsbudsjettet. Hvis utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal kommunedirektøren foreslå endringer i årsbudsjettet.» Kommunen har i 2021 et stort avvik i driftsbudsjettet, som ikke er regulert i vesentlig grad i 2022. Vi har valgt å ikke kommentere realisme i revisjonsberetningen for 2021, men forventer at kommunen fra 2022 har tett budsjettoppfølging, tertialrapportering i egne kommunestyre saker, og budsjettregulering også av driftsbudsjettet ved behov.

2. Den forskriftsmessige/formelle avslutningen av regnskapet 2021

Budsjett og regnskapsforskriftens kapittel 4 er sentral, og denne bes leses ved avslutning av regnskapet. Link til denne forskriftens veileder er sendt over til kommunen i e-post ved flere

anledninger i forbindelse med spørsmål fra kommunen i årsavslutningen 2021.

2.1. § 4-1, første ledd:

«Ved avslutningen av regnskapet skal følgende disposisjoner regnskapsføres i samsvar med **budsjetterte** beløp:

a - bruk av lån

b - overføring fra drift til investering

c - avsetning til og bruk av disposisjonsfond og ubundet investeringsfond

d - dekning av tidligere års merforbruk»

(Min utheving av «budsjetterte»)

Avhengig av riktig budsjett.

Hva er budsjettert overføring fra drift til investering? Det er budsjettvedtak på bruk av disposisjonsfond i investering, men etter reglene er dette et driftsfond. Bruken skal da gå om driftsregnskapet, som en overføring til investering. (Slik det er gjort i regnskapet, men ikke i budsjett. Forholdet ble også kommentert i notatet for 2020.) Denne overføringen er «utsatt for» strykningsreglene, dersom drifta går med merforbruk (se senere).

Dersom budsjettet på bruk og avsetning av disposisjonsfond er rett, så skal det -før evt. strykninger - bare brukes kr 636 980, og ikke avsettes noe - se disponeringen av netto driftsresultat.

Uten et riktig budsjett, er det utfordrende å avslutte drifts- og investeringsregnskapet riktig i hht forskriften.

2.2. **Strykingsbestemmelsene**, forskriftens § 4-1, andre ledd og § 4-2 til § 4-6.

DRIFT- strykninger

§ 4-2 første ledd, hvis driftsregnskapet viser merforbruk etter de budsjetterte disposisjonene, som nevnt over her, skal merforbruket reduseres så mye som mulig ved strykninger. Det offentlige regnskapet til Leka 2021 har et merforbruk før strykninger på rundt kr 10 mill.

a - stryke overføring til investering.

Altså den regnskapsmessige overføringen, kr 2 296 868, til investering skulle vært strøket. Da hadde bruken av disposisjonsfondet blitt mindre i drifta. (Udekket i investering skulle vært større)

b - stryke avsetninger til disposisjonsfond. Der er det litt vesentlig å vite hva som er budsjettert avsetning, for å kunne stryke. Det er i regnskapet avsetninger til disposisjonsfond, men budsjettet viser null.

Andre ledd, bruk av tilgjengelig disposisjonsfond for å redusere merforbruket ytterligere. Det offentlige regnskapet 2021 er avsluttet i null, ved bruk av disposisjonsfond slik forskriften tillater.

INVESTERING - strykninger

Da Leka i 2021 ikke har budsjettert avsetning til ubundet investeringsfond, kommer ikke strykingsbestemmelsene i bruk her (§ 4-5). Strykningen i drifta skulle imidlertid hatt konsekvens, ved at udekket i investering skulle vært økt tilsvarende.

Oppsummert formell avslutning av årsregnskapet 2021:

Formelt er avslutningen ikke riktig, men resultatmessig ville avslutningen av drift vært som den er, med unntak av strykningen av overføring til investering. Investeringsregnskapet ville vært

avsluttet med tilsvarende høyere beløp på udekket.
Dette siste har vi med i forbeholdet i revisjonsberetningen.

3. **Selvkost**

I Momentum er saldoene dere skal ha på de bundne fondene ved overskudd, og på memoriakonto ved underskudd. Ved bruk av Momentum, er det kun i dette systemet at selvkostens indirekte kostnader vises. Dette er ikke fordelt på ansvarene i regnskapet, så det blir ikke helt likt med slik dere har avsluttet selvkosten tidligere, ved å nulle disse ansvarene. Nå er det bare de direkte kostnadene og inntektene som er likt i regnskapet.

Dere skal nå føre «avviket» mellom det dere har på fondene og det som Momentum viser, som bruk (Art 1951) og avsetning (Art 1550) bundne fond, med rette ansvarene/tjenestene mot tilhørende bundet selvkostfond. Akkumulert underskudd føres bare D/K memoriakonto. Dette har blitt litt feil for dere pr 31.12.2021. Det vurdert som uvesentlig, og kan korrigeres i 2022 (for eksempel ved årsavslutningen når fondene for 2022 skal korrigeres.) Bundne selvkostfond er kr 223 251 for store pr 31.12.2021 (Disposisjonsfondet tilsvarende for lite.)

4. **Slam akkumulert underskudd kr 639 507**

Slam, er som vi nevnte i forenklet etterlevelseskontroll 2020, vår uttalelse datert 26. mai 2021, et lovpålagt selvkostområde begrunnet i prinsippet at forurenser skal betale - jf.

Forurensningsloven.

Dere må sjekke hva det skyldes når dere kun har en finansieringsgrad på 46,2% på dette området i 2021. Er det ført riktige kostnader på funksjon slam, evt. fakturerer dere for lite? Dette må dere ta tak i snarest. Tenker for eksempel at tømning av kommunens slam ikke skal dekkes på samme funksjon? **Underskudd må dekkes inn i økte gebyrer i årene framover**, det er ingen unntak her. Dette er et forhold som, om dere ikke følger det opp, vil kunne komme i revisjonsberetningen pga. at det er et lovbrudd.

5. Feil i **kretsløpene**

Regnskapet ble avlevert med feil i kretsløpene også i 2021. Dere må for 2022 være nøye med hva som føres på kapitalkonto.

Kapitalkontoen skal normalt være lik= Anleggsmidler - (minus) Langsiktig gjeld + (pluss) ubrukte lånemidler. Da dere har feil her, vil feilen bli dratt med dere fremover. Målet må være at differansen holder seg lik framover. (Dersom dere **ikke** leter og korrigerer gamle feil)

Et tips er å føre på kapitalkonto i årsoppgjøret, og ikke gjennom hele året, slik det er gjort til nå. Det har medført uoversiktlige (fram og tilbake) føringer på kapitalkonto, som i ettertid blir vanskelig å «nøste opp i».

6. **Vederlagsberegning**

Etter henvendelse til økonomiavdelingen er det bekreftet at det ikke faktureres til beboere utover det som trekkes via Nav, og at det ikke er foretatt etteroppgjør etter at skatteoppgjøret for 2020 forelå høsten 2021. Det ble heller ikke foretatt slikt etteroppgjør i 2020.

Er det riktig at det ikke er beboere som skal betale mer enn det som Nav har anledning til å trekke i trygden? Og hva med sluttoppgjør (ved død/utflytting)- er det foretatt? Dette ber vi om at dere snarest følger opp. Dette har stor betydning for den enkelte beboer/pårørende.

7. **Kommentar div balansekonti**

7.1. **K23275010 Netto lønn kr - 525 832**

Saldo på konto gjelder i hovedsak lønn opptjent i desember, som utbetales i januar 2022.

Dette innberettes i 2021- før det er utbetalt - det er egentlig et år før det skal innberettes. Tidligere år har det små beløp og vi har derfor unnlatt å kommentere det. Det blir feil for de ansatte å måtte skatte av lønna før de har fått den ut betalt. Det er rett at dere skal ha det med i regnskapet, men det skal innberettes det året det utbetales (Skattemessig gjelder kontantprinsippet.). Dette må dere være obs på ved neste årsskifte.

7.2. Konto 25600801 disposisjonsfond har debetsaldo(!) kr 32 262 493

Det skal ikke være debetsaldo på fond. Dette må korrigeres mot andre disposisjonsfond for å nulle denne.

7.3. Konto 23214021 Skyldig arbeidsgiverav ift kr -1019 177

Det er kr 367 000 for mye på kontoen, ifølge våre beregninger. (Saldo har bygget seg opp gjennom årene.) Sjekk dette ved neste termin. Dette korrigeres mot dritskonto arbeidsgiveravgift.

7.4. Bankkonto skattetrekk

Vi ber om at det sjekkes at kontoen til enhver tid har tilstrekkelig dekning, for både forskuddstrekk og påleggstrekk. (Kan se ut for at det er ca kr 4 300 for lite på kontoen pr 31.12.2021). Her bryter kommunen loven om ikke det er tilstrekkelig dekning, og det kan få følge for revisjonsberetningen.

7.5. Momsavstemming- kontoer i balansen

MOMSKOMP

Saldoene på nevnte konto i balansen skal være lik siste momskomp termin:

PR 31.12.2021:

Kto 21310001	963 109	
Kto 2131002	47 479	
Kto 2131003	13 021	
Kto 21310031	406 877	
<hr/>		
Sum i balansen	1430 486	
Skulle vært	742 225	6. t 2021momskomp
Diff	688 261	Tilsvare 6. t 2020- kan føres mot konto 21310039
Kto213100039	- 688 261	
<hr/>		
Diff		

Om dere da samler saldoene på oppgjørskontoen, uten momskoder, blir disse kontoene ok.

ORDINÆR MOMS

Saldo på nevnte konto i balansen skal være lik siste momstermin:

PR 31.12.2021:

Kto 21310603	532878	
Kto 23214004	94172	
Kto 23214203	556 729	
<hr/>		
Sum i balansen	118023	
Børvære	475988	6. t 2021ordinær mva (Her inkl korr fra 2020 kr 412 200)
Differanse i balansen	594011	
Antatt feil i mva oppgave	412 200	Må korr manuelt i termin oppgave 2022
Rest saldo i balansen	181811	etter korr av momsoppgave - manuelt!

I 2020 ble dere bedt om sjekket ut, og evt. korrigerer ett bilag, der en internføring kunne medføre at dere måtte betale kr 412 200 mer i moms enn nødvendig. Denne er korrigeret i 6. termin 2021- og har da også kommet med på momsoppgaven 6. t 2021. Men det kan se ut til at den ikke er med på oppgaven i 2020. (Ført feilen etter at dere har kjørt momstermin 6 2020.) Derfor må dere mest sannsynlig korrigerer dette manuelt på første mulige oppgave i 2022 - evt. korrigerer 6. t 2021.

Alle grunnlagskontoene skal gå i null.

PR 31.12.2021:

Kto 23214010	9590704
Kto 23214223	2 226870
<u>Kto 23214224</u>	<u>7174005</u>
Sum i balansen	189829
<u>Burde vært</u>	<u>0</u>
<u>Differanse</u>	<u>189829</u>

Det kan se ut som at disse to diff på ordinær mva (kr - 181 811 og+ 189 829) kan føres mot hverandre? (Dersom vi nå har vært nøye nok på fortegnene!) (Nullingen av kontoene i 2019 og 2020 ble gjort med momskoder- det kan rime med at differansen blir på disse kontoen vi har listet opp over her? Vi spør, fordi vi ikke er sikker. Vil forsøke å hjelpe dere å få løst denne «flokken».)

Dersom våre antakelser stemmer, foreslår jeg at dette korrigeres mot hverandre i 2022, og dersom det er en liten rest - før den mot en differansekonto i drifta for å for å komme på tur igjen. Husk at dere da bruker momskode *Of* «ingen mk» på korrigeringen.

Saldo skal være lik siste momstermin etter denne korrigeringen. Da håper vi det er greit pr 31.12.2022.

8. Annet

8.1. Økning av husleiepris

I kommunestyrevedtaket står det at husleie økes 2 % og ellers i forhold til økt standard. Hvordan fastsetter dere ny husleiepris til de som allerede er leietakere i boligene?

9. Regnskapsskjemaene:

Feil og mangler i regnskapsskjemaene vil kunne få konsekvens for revisjonsberetningen, fra 2022. Tar det ikke med i år, da dette fortsatt er noe nytt. Skjerper kravet fra neste år.

9.1. Skjema i hht forskriftens§ 5-9

Formålet med skjemaet er å vise forskjellen mellom budsjettet disponering og hvordan det ble i regnskapet til sist. For 2021 er det bare regnskapstall som står i skjemaet - drift og investering. Skjemaet er feil utfyllt. Se vedlegg i veilederen til budsjett og regnskapsforskriften, og les hva som står på de enkelte linjene. (Formell avslutning også omtalt i dette notatets pkt. 2.)

9.2. Bevilgningsoversikt investering, detaljert oppstilling - se budsjett og regnskapsforskriften § 5-5, andre ledd. Skjemaet mangler i sin helhet.

- 9.3. Videre er oppsettet som viser bevilgningen til de enkelte budsjettområdene i drift noe mangelfullt i forhold til kravet i § **5-4 andre ledd**. Se også veilederen til budsjett og regnskapsforskriften, s. 37.

Ettersom 2020 var første regnskapsåret med de nye regnskapsoppstillingene, var det usikkerhet både blant kommunene og revisjonen hvordan disse skulle utarbeides. Det medførte ulike versjoner, og den som er benyttet i Leka kommunes budsjett fra 2022, er meget mulig en oppstilling vi har anbefalt. I så fall beklager vi det.

Nå har vi finlest forskrift og veileder og funnet at disse avskrivningene, disponeringene av fond m.m. som skilles ut for å finne «linje 6», de skal spesifiseres på hvert budsjettområde. Avsnitt fra veilederen s. 37: «Hvis økonomiplanen og årsbudsjettet vedtas slik at det under de enkelte budsjettområdene skal overføres visse beløp til investering, avsettes visse beløp til fond eller brukes visse beløp av fond, må oversikten etter § 5-4 andre ledd inneholde alle slike avsetninger mv., fordelt på enkelte budsjettområdene. Slike overføringer, avsetninger til og bruk av fond skal inngå både i oversikten etter § 5-4 første ledd og vises i oversikten etter § 5-4 andre ledd. Oversikten etter § 5-4 andre ledd vil spesifisere hvor stor del av samlede overføringer til investering, avsetninger til og bruk av fond i oversikten etter § 5-4 første ledd som er knyttet til de enkelte budsjettområdene. Se også vedlegg, departementets brev av 3. oktober 2019 om oversiktene etter § 5-4 første ledd i økonomiplanen og årsbudsjettet.»

Vi anbefaler derfor at budsjett 2022 endres i forhold til det ovenfor nevnte, og følgelig at nytt oppsett kommer i orden for regnskap som avsluttes 31.12.2022.

I vedlegg her har vi et eksempel fra en annen kommune som har spesifisert pr ansvar/budsjettområde.

- 9.4. Ved endring av budsjett 2022, husk også å tilpasse slik at det blir brutto avsetning og bruk som vises i bevilgningsoversiktene og økonomisk oversikt drift (ikke netto avsetning/bruk) - dersom dere ikke allerede har dette i orden.

Jf. felles skriv sendt på e-post fra Frid Evjen, informasjonsskriv fra revisjonen 23. februar 2022 - kopi i vedlegg her.

Vi ber om skriftlig svar på dette revisjonsnotatet innen 16. mai 2022.

Med vennlig hilsen

Linda Pettersen

Oppdragsansvarlig revisor

Direkte tr 90 28 31 44 eller C8J linda.pettersen@revisjonmidtnorge.no

Vedlegg

Budsjett og regnskapsforskriften § 5-4, 2. ledd - Kopi av Leka kommunes økonomiplan 2022-2025:
Økonomiplan for 2022-2025

§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (18)

	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Øk.pl.n 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.pl.in 2025
Politisk virksomhet og kontroll	2927	2765	2800	2800	2800	2800
Oppvekst C1 nlmifl	15882	14906	18151	18151	18151	18151
Helse og velferd	29582	28387	29354	29354	29354	291154
Teknisk Oieieendom	9606	5274	8149	8418	8338	8420
Strategi og samfunn	5784	3006	4103	4103	4103	4103
S1>b/stotto	700	7175	7779	7779	7779	7779
Administrativ ledelse	1044	2539	2591	2591	2591	2591
finansområdet	109	-2260	613	-458	-156	.W
sum bevUgnir!ger drift, n,tto	n363	61793	73541	n1A1	ng50	73138

Herav;

Avskrivninger	4877	0	0	0	0	0
Motpost avskrivninger	-1105	0	0	0	0	0
Netto renteutgifter o.;•Inntekter	-22	-10	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	1006	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av disposjonsfond	-1725	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevU,r,ninger drift, netto	68432	61803	73541	72741	72960	73138

«Ny tolkning» - veilederens. 37: «Oversikten etter § 5-4 andre ledd vil spesifisere hvor stor del av samlede overføringer til investering, avsetninger til og bruk av fond i oversikten etter § 5-4 første ledd som er knyttet til de enkelte budsjettområdene.»

Eks - fra en annen kommunes regnskap 2021.

nifonl me: pr. QJllllfleOrrdde, dlnaljert oppsillit,g"llnje 6f be1iligninповemktdrift	itegasbp 2021	t
Tlifordetiøtfni l;t;vilgnlnpove1\$illttsfft,netto	•11504390	
Ali ii!el AdMinlst c,cfeler Nettoclrui--ceblD.---	11321ff	
→Reotteulgr (fotslnltelSci;reuter)/ . renteinntekter	1880	
+Motngburtin fffl'd)- Bru. av btllWnefond	•161512	
ll.l mråde,s, ru.no ul:lt	9708.116	
Aru., 11tSØUS* iUn_..._		
Nettodriftsmome		
RllnMeOlilde 2• Uldenna!into,slwlWt H.1!1:Lø dtft,,mrne	387Z1 tll	
• Rfflt.rulgIfwr lfo; lnkelS<lSlcm y)/ • n,nuinnU!lde<	307	
• Awsetningll, inrJnefond /- Btlk av bundnefond	487 267	
it,mJIWOfbll ni!Oo n,n	3921579	
Ollrid!a•HtlSe-o,\$0Siill		

Kopi:

Revisjon

Bidrag til forberedelse

id-Norge

Kommunene

WiffCff:ttoll

CffQ5..._

l.3. f.!,bruaf?Oll

1111!,jmt--.SA

llrugata 2

:NØ stefntj!t

B""\$ll*1

:nu:stlllltJn

o!!rr.915-3UI....

lllHlt:<llæll-

M

T+41SW30Jæ

Endringer i Bilddse.tt...og regnsl<apsfoi-slriftr **inkl.behov** for **nye budsjettvedtak**

Bakgrunn

Mvd ny kommunelov ble det utannet nye bevilgningsovermkter. Disse trådte i kraft lra og med regnskapet for 2020. I tilknytning til dette ble det også utarbeidet en budsjett egrengskapsfoF...kfflsamt en veileder til budsjett- og f81,lns'kapsforskrfflen. Høsten 2021 ble det gjort en del f e samtendringer i veileder'en.

Endringer

De fier,te :J endrlngem;- ;:ir knyttet til **beVi** _ Ingoove1tldene og twslubling av eg ""l.apet Elddn ne ald ow.ngang fm nettoftning o aY&tutninp\$,osteringene i JJOGt 2.0 25 til bruttøfønng, dv& .rt både aVC,t; ng til og bruk av **fond "k"** vjseG på egne linjer I ti legg g ør vi oPPn på a fortJuiwn like åpner for <it **bruk** :iv **omwifond** skal kunne fo e direkte i Dkonomiplanens invæt6fingooel eller investeril'lgttlag.n.;Jcap. Endringerta I al/rilutningGJ10Steringene medfør"" igjen endnnger i § 5-9 C>wrnikt over samlet bodsJetmvvik og **ornav 1SI)Ot"** r Hare **1ogi;:å** utlrr>eidet Ert tabell oom kan benytt

Alle endringene er godt firrldart i veilederen eg det er viJrtig at alle setter seg *godt* inn i eiled..min. Vellederen følger etllagt.

Budsjettvedtak

I og med , **å eitfo..t** for 20 b,e vedtatt før tfisæ endringene trådte i kraft vil det være behov for nye vediak i 2022 pa «revld.m.

De nye end elus,ver derfor'ru mwidert• årsbo<fojett for 2022, må pr.weniere awetning bJ 09,bruk a fond bfUttolpå agne nye J>17Aer.Detle vH ogr..å gjeide eventue_____ i Okonomiplanen 2022-25.

Vi ber derfor kommunene om å **p.we** at ødVeTKige vediBk b gJOrt p.; detre i løpet uv.2022.

Bevilqning\$0V 8illl etter § 5-4, U dd

Vi vil mnne om at r.Jemom dere !Judt,ie.ttetar MOO ovenønng til investenng, øv-setning bl og/eller bruk av fond i bevi'gnin -Overoikten ei.te- andre ladd, \$kal dette fremgå av oversikten pr. budsjettområde. Hvis dette forlzalt ke ef på plass,ber vi om oi ' -sbuooj -or 2022 omarbeides slik at ogtå diMekravene blir oppfylt.

Bestilling av forvaltningsrevisjon

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Leka kommune

Møtedato

07.09.2022

Saknr

15/22

Saksbehandler Einar Sandlund**Arkivkode** FE-217**Arkivsaknr** 22/155 - 1**Forslag til vedtak:**

1. Prioriteringer i plan for forvaltningsrevisjon endres slik:
 1. *Organisering og ledelse*
 2. *Vann og avløp*Kontrollutvalgets vedtak sendes kommunestyret til orientering
2. Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon av organisering og ledelse.
3. Kontrollutvalget gir følgende innspill til prosjektplanen:
 -
 -
4. Revisjonen bes utarbeide prosjektplan til neste møte i kontrollutvalget 16.11.22.

Saksopplysninger:

Kommunelovens § 23-3 sier at det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon i kommunen. Kommunestyret behandlet den 29.10.20 i sak 155/20 plan forvaltningsrevisjon 2020-2024 med slik prioritering:

1. *Økonomistyring*
 2. *Organisering og ledelse*
 3. *Vann og avløp*
 4. *Nord-Trøndelag Havn IKS*
- Kontrollutvalget gis fullmakt til å foreta endringer i planen.*

Det er gjennomført forvaltningsrevisjon økonomistyring. Rapport ble behandlet av kontrollutvalget i sak 20/21. Neste prioriterte prosjekter i planen er hhv. vann og avløp, samt organisering og ledelse.

Vann og avløp

Plan for forvaltningsrevisjon sier følgende om vann og avløp:
Kommunen har privat vannforsyning. Det er ifølge planstrategien 2016-2020 ikke tilfredsstillende vann og vanntilgang i alle områder, heller ikke tilfredsstillende reservevannløsninger, og det trengs oppgradering av hovedplan for vannforsyning. Dette er klar tale og har betydning for både liv og helse i hele kommunen. En forvaltningsrevisjon må avklare om regelverk og rutiner er etablert og blir fulgt, og hvordan vannverkdriften i Leka som helhet skal organiseres, inkl. om private vannverk skal overtas av kommunen.

Vedrørende avløp forteller regnskapet 2021 at bundet driftsfond fortsatt er negativt og at sektoren har en nettoutgift kontra budsjettert inntekt. Dette selvkostfeltet følges årlig opp av regnskapsrevisor. En forvaltningsrevisjon bør også omfatte aktuelle ikkeøkonomiske forhold vedrørende kommunens ansvar for avløp.

Eksempler på aktuelle tema//problemstillinger kan være:

- *Har kommunen lovpålagte planer mht. vannforsyning og avløp?*

- *Hvordan er kravet til reservevannkilder evt. løst?*
- *Tilfredsstillers samspeillet med private vannverk kommunens ansvar for vannforsyning?*

Organisering og ledelse

Plan for forvaltningsrevisjon sier blant annet følgende om organisering og ledelse:

Etter en lang og opprivende strid knyttet til varslingen mot tidligere rådmann og ordfører, trenger kommunen system og samhandling innenfor ledelse og organisering. Kommunen ønsker selv å revurdere den administrative organiseringen.

Det er aktuelt å se på om konklusjonene i forvaltningsrevisjonen fra 2019 om personalarbeid reelt er blitt fulgt opp, og hva resultatet har blitt av Arbeidstilsynets pålegg etter varslingssaken. Spørsmål om kompetanse og om hvordan ulike jobbfunksjoner lagt til samme stilling fungerer, hører også med.

Revisor sin samlede vurdering av risiko og vesentlighet relatert til organisasjon tilsier at behovet for forvaltningsrevisjon er størst på områder innen organisering og ledelse. Revisor påpeker i forvaltningsrevisjon høsten 2019 en del mangler ved kommunens personalarbeid. Kommunen har siden 2019 hatt utskiftning av kommunedirektør, ledere og endringer i organiseringen. Gjennom forvaltningsrevisjonen av økonomisk styring m.v. har kommunedirektøren gitt tilbakemelding, og satt i verk omfattende tiltak på , områder som dokumentasjon, rapportering internt og til politisk nivå. Det har vært økt prioritering på, og økt ressursbruk på ledelse og administrativt nivå siden nåværende kommunedirektør tiltrådte. Det har vært en utfordring for kommunen å rekruttere kompetanse som blir værende over tid.

Aktuelle temaer ifb. med en forvaltningsrevisjon kan være økt ressursbruk og effekten av det, sikring av nødvendig kompetanse, organisering, delegasjon og rapportering, trepartssamarbeidet m.v.

Noen aktuelle problemstillinger kan være:

- Har kommunen tilrettelagt for en hensiktsmessig administrativ organisering?
- Har kommunen tilrettelagt for å kunne utøve god ledelse?
- Er det samsvar mellom ledelsesressurser, organisering og ressursbruk?
- Er det en hensiktsmessig organisering av ledelsesressursene - fungerer rapporteringsveiene?
- Er gjennomføringen av organisering og ledelse i tråd med intensjonene?
- Hvordan fungerer dagens organisering av ledelsen?
- I hvilken grad fungerer organisering og ledelse i tråd med hensikten?
- Hva fungerer bra?
- På hvilke områder har ledelse og organisering et forbedringspotensial?
- Hvordan fungerer samarbeid og samhandling?
- Har kommunen klart å utvikle lederrollen i ønsket retning?

Vurdering

Plan for forvaltningsrevisjonsplan prioriterer vann og avløp foran organisering og ledelse. En viser til at det er gått 2,5 år siden ROV-analysen ble utarbeidet og plan for forvaltningsrevisjon ble vedtatt.

Sekretariatet er av den oppfatning at risiko- og vesentlighetsbildet har endret seg siden planen ble vedtatt. Organisering og ledelse bør nå prioriteres foran vann og avløp som neste forvaltningsrevisjonsprosjekt og viser til det som er skrevet ovenfor om organisering og ledelse.

Kontrollutvalget anbefales å bestille forvaltningsrevisjon av organisering og ledelse, samt å gi innspill til problemstillinger m.v. i møtet. Videre må kontrollutvalget be revisor utarbeide prosjektplan til neste møte i kontrollutvalget den 23.11.20.

Budsjett 2023 for kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Leka kommune

Møtedato

07.09.2022

Saknr

16/22

Saksbehandler Einar Sandlund**Arkivkode** FE-033**Arkivsaknr** 20/385 - 20**Forslag til vedtak:**

1. Kontrollutvalget, med forbehold om årsbudsjettvedtaket til Revisjon Midt-Norge SA, slutter seg til det fremlagte forslag til driftsbudsjett for 2023 for kontrollarbeidet i kommunen med en total ramme på kr 599.000.-.
2. Budsjettforslaget tar ikke høyde for ekstraordinære ressursbehov i kontrollsammenheng.
3. Forslaget oversendes kommunedirektøren for videre behandling i samsvar med § 2 i forskrift m kontrollutvalg.

Saksopplysninger

Saksbehandling og saksgang for budsjettet for kontrollarbeidet går fram av § 2 i forskriften om kontrollutvalg og revisjon:

§ 2. Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.

Forskriften pålegger kontrollutvalget å fremme forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Utvalgets ansvar og oppgaver er i det alt vesentlige lovregulert. Utvalgets ansvarsområde kan deles inn i tre områder, kontrollutvalgets egne aktiviteter, kjøp av sekretariatstjenester og kjøp av revisjonstjenester.

I forslaget til total ramme er det ikke lagt opp til større vesentlige endringer i utvalgets samlede aktivitetsnivå for 2023.

I kontrollarbeidssammenheng er de største postene kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester; ellers inneholder budsjettet poster for kontrollutvalgets egen drift. Alle kostnader mht. kontroll og tilsyn skal føres på funksjon 110.

Kontrollutvalgets egne utgifter

Gjelder hovedområdene lønn, andre driftsutgifter, samt kjøp av varer og tjenester.

I lønn inngår bl.a. fast årlig godtgjørelse, tapt arbeidsfortjeneste, møtegodtgjørelse, reiseutgifter og tilhørende sosiale kostnader. Det er lagt inn ca. 3% økning pr. år.

I andre driftsutgifter inngår bevertning, faglitteratur/tidsskrifter og kurs-/oppholdsutgifter mv.

Kontrollutvalget er et viktig organ og må ha ressurser til faglig oppdatering i form av å delta på kurs og konferanser. Det er lagt opp til 5 møter i 2023.

Kontrollutvalgsekretariat

Kontrollutvalgets sekretariat, Konsek Trøndelag IKS (Konsek) utgjør kontrollutvalgets operative ledd. Konsek har ansvar for saksutredning og generell tilrettelegging for utvalgets

arbeid. Representantskapet i Konsek vedtok i april 2022 budsjett for 2022 og økonomiplan 2023-2026. Det er lagt opp til ca. 3% økning pr. år.

Revisjon

Revisjon Midt-Norge SA har opplyst at beløpet for revisjonstjenester 2023*(se nedenfor), samt økonomiplan 2023 – 2026, blir fastsatt i årsmøtet oktober 2022. En tar derfor foreløpig utgangspunkt i beløpet for revisjonstjenester som er angitt i årsmøtets sak 07/21, revidert økonomiplan 2021- 2024.

Budsjettforslag 2023 med økonomiplan 2023 - 2026

Budsjett	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Forslag 2024	Forslag 2025	Forslag 2026
Kontrollutvalgets egne utgifter til møteavvikling, kurs, m.v.	55.000	57.000	59.000	61.000	64.000
Kjøp av sekretariatstjenester	158.000	163.000	168.000	173.000	178.000
Kjøp av revisjonstjenester*	371.000	379.000	387.000	395.000	403.000
<i>Total ramme kontrollutvalget</i>	584.000	599.000	614.000	629.000	645.000

Vurdering

I kontrollarbeidssammenheng er de største postene kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester; ellers inneholder budsjettet poster for kontrollutvalgets egen drift. Budsjettforslaget bygger på erfaring fra kontrollutvalgets egenaktivitet og tidligere regnskapstall.

Antallet møter og evt. besøk ved kommunale avdelinger/institusjoner kan øke hvis konkrete saker eller problemstillinger oppstår. Budsjettforslaget tar ikke høyde for ekstraordinære ressursbehov i kontrollsammenheng.

Spesifisert budsjettforlag for kontrollarbeidet er vist nedenfor. Kommunestyret fastsetter den totale rammen.

Spesifisert forslag til driftsbudsjett for 2022 for kontrollarbeidet i Leka

Post	Tekst	Beløp
1082	Ledergodtgjørelse	5.000
1083	Møtegodtgjørelse	7.000
1084	Godtgjøring tapt arbeidsfortjeneste	8.000
1099	Arbeidsgiveravgift	1.000
1101	Faglitteratur/tidsskrifter	3.000
1115	Beverting	2.000
1153	Kursavgifter og oppholdsutgifter	28.000
1160	Kjøregodtgjørelse	3.000
1375	Kjøp av tjenester fra KonSek Trøndelag IKS	63.000
1375	Kjøp av tjenester fra Revisjon Midt-Norge SA	379.000
Sum		599.000

Besøk på kommunal enhet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Leka kommune

Møtedato

07.09.2022

Saknr

17/22

Saksbehandler Einar Sandlund**Arkivkode** FE-033**Arkivsaknr** 20/385 - 21**Forslag til vedtak:**

1. Kontrollutvalget gjennomfører besøk på Leka Barne- og ungdomsskole den
2. Besøket gjennomføres i tråd med beskrevet opplegg.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget diskuterte enhetsbesøk i sak 10/22 den 24.05.22 slikt vedtak:

Det tas endelig bestemmelse på enhet i septembermøtet.

I årsplanen står virksomhetsbesøk som et tiltak. Pga. Covid-19 ble det ikke gjennomført slike besøk i 2020 og 2021. Det er ikke gjennomført enhetsbesøk siden 2017. Hensikten med besøk av kontrollutvalget ønsker å bli bedre kjent med en virksomhets status, ressurser, mål og utfordringer som de står ovenfor og er *ikke noe tilsyns- eller kontrollbesøk*. Vedlagt er veileder for virksomhetsbesøk.

Det er viktig å skaffe seg en oversikt av tjenesten med de mål, ressurser og utfordringer tjenesten har. Derfor er informasjon fra både ledelse, tillitsvalgte, verneombud og brukere grunnleggende for å få denne. Besøket vil være et «øyeblikksbilde» av virksomheten og en skal være forsiktig med å dra konklusjoner kun ut fra dette. Etter at besøket er avsluttet er det vanlig praksis foretar en muntlig oppsummering. Erfaringsmessig tar besøket ca. 4 timer.

Er det noe kontrollutvalget føler at de vil ha mer informasjon om vil det være naturlig å be kommunedirektøren, eller den som bemyndiges, om en nærmere orientering i utvalgets neste møte.

Vurdering

Kontrollutvalget bestemmer selv hvilken enhet og i hvilken form de ønsker å gjennomføre enhetsbesøket.

Ut fra en helhetsvurdering er sekretariatet av den oppfatning at Leka Barne- og Ungdomsskole vil være en naturlig enhet å besøke. Naturlig samtalepartnere for KU vil være rektor, tillitsvalgte/verenombud, leder for FAU(foreldrerådets arbeidsutvalg og elevrådsleder. Besøket kan gjennomføres som vist i vedlegg; dette er et opplegg som sekretariatet med god erfaring har gjort ved andre skolebesøk.

Møte og besøk Namsos Ungdomsskole 20.09.22

1. Tidsplan:

Kl. 09.00 - 09.45 Samtale med rektor

Kl. 10.00 - 10.45 Samtale med tillitsvalgte og verneombud

Kl. 10.45 – 11.15 Samtale med Leder FAU

Kl. 11.15 – 11.45 Kaffe og noe å bite i

Kl. 11.45 – 12.30 Samtale med elevrådsleder

Kl. 12.30 – 13.00 Omvisning

Kl. 13.00 – Kort oppsummering i kontrollutvalget og evt. behandling av saker

2. Deltakere på møte og besøk:

Rektor

Tillitsvalgte Undervisningsforbundet og Fagforbundet

Verneombud

Leder FAU

Elevrådsleder

1. Mulige spørsmål/samtaletemaer:

Rektor:

- Hvordan er skolen organisert?
- Har skolen definerte mål, hvilke?
- Er ressursene tilstrekkelige?
- Er kvalitetsutvikling sikret i skolearbeidet?
- Hva er de største utfordringene på skolen?
- Hva gjøres for å hindre mobbing?
- Samspillet med eksterne aktører som skolehelsetjeneste, PPT og barnevern, evt. andre?
- Sikres kompetanseutviklingen av de ansatte?
- Etikk og holdningsskapende arbeid?
- Fungerer HMS-arbeidet?
- Fokus på likeverd/likestilling/toleranse i det daglige arbeid?
- Tjenestens fysiske lokaliteter?
- Fysisk og psykisk arbeidsmiljø?
- Beskriv andre viktige ting vi ikke har spurt om!

Tillitsvalgte og verneombud

- Hva er de største utfordringene på skolen?
- Oppfatning av ressursituasjonen?
- Gjennomføres medarbeidersamtaler?
 - Samspillet rektor, tillitsvalgte og verneombud?
- Sikres kompetanseutviklingen av de ansatte?
- Tjenestens fysiske lokaliteter?
- Fysisk, psykisk arbeidsmiljø og HMS-arbeidet?
- Beskriv andre viktigheter vi ikke har spurt om!

Leder FAU

- Hva er de største utfordringene på skolen?
- Oppfatning av ressursituasjonen?
 - Hvordan fungerer rådsstrukturene; FAU, SU, elevråd..
- Viser skolen selv initiativ for å sikre medvirkning fra foreldre og elever?
- Sikres kompetanseutviklingen av de ansatte?
- Hvilket fokus har skolen på likeverd/likestilling/toleranse i sitt arbeid?
- Tjenestens fysiske lokaliteter?
- Fysisk, psykisk arbeidsmiljø, mobbing?
- Beskriv andre viktigheter vi ikke har spurt om!

Leder Elevrådet

- Hva er de største utfordringene på skolen?
- Hva gjøres for å hindre mobbing?
- Fysisk og psykisk miljø?
 - Viser skolen selv initiativ for å sikre medvirkning fra foreldre og elever?
- Hvilket fokus har skolen på likeverd/likestilling/toleranse i sitt arbeid?
- Tjenestens fysiske lokaliteter?
- Beskriv andre viktigheter vi ikke har spurt om!

Referatsaker september 22

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Leka kommune
Kontrollutvalget i Leka kommune

Møtedato

07.09.2022

Saknr

18/22

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 21/75 - 7

Forslag til vedtak:

Referatene tas til orientering

Vedlegg

Årsberetning og åpenhetsrapport for Revisjon Midt-Norge SA

Melding om politisk vedtak - Regnskap 2021 Leka

Kan kreve å få saken behandlet på neste kommunestyremøte

Habiliteten må vurderes grundig juridisk

Tverrpolitisk forum - problematisk gråsone

Ordfører kan be om nytt valgoppgjør

Kommunestyret kan normalt ikke overprøve kommunedirektørens personalavgjørelse

Loven sier ikke noe om hva forslagsrett betyr

Møteoffentlighet – tidspunkt for møter i folkevalgte organer

Må velge hele utvalget på nytt

Retten til å signere er ikke regel om myndighet til å avgjøre

Avslag på etterlønn var ulovlig vedtak

Formannskapetets feil endret neppe utfallet i kommunestyret

Ytringsfriheten kan ikke begrenses mer for folkevalgte enn andre

Saksopplysninger

Det kan bli fremlagt ytterligere referater i møtet

Vurdering

Referatene anbefales tatt til orientering

Revisjon

Midt-Norge

Org.nr. 919 902 310

Årsberetning og åpenhetsrapport 2021

INNHold

Årsberetning	3
Innledning	3
Selskapets formål, organisasjon og virksomhet.....	4
Organisasjon	4
Årsmøtet.....	4
Styret.....	5
Tjenester og produksjon	5
Likestilling, miljø og kompetanse	6
Ansatte og likestilling.....	6
Arbeidsmiljø - sykefravær.....	6
Klimaregnskap.....	7
Kompetanseutvikling.....	7
Uavhengighet og kvalitetskontroll.....	8
Retningslinjer for uavhengighet	8
Ekstern kvalitetskontroll	8
Intern kvalitetskontroll	9
Årets resultat og årsoppgjørdisposisjoner	9
Medlemmer i Revisjon Midt-Norge SA per 31.12.21:	9

ÅRSBERETNING

INNLEDNING

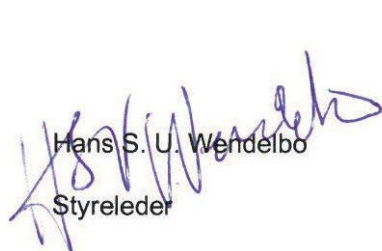
Revisorloven § 5a-2 pålegger revisjonsselskap som reviderer foretak av allmenn interesse å gi en åpenhetsrapport, hvor blant annet organisasjonsform og eierskap, styringsstruktur, interne kvalitetskontrollsystemer og enhetens etterutdanningspolitikk skal beskrives. Kommunalt eide revisjonsselskap omfattes ikke av revisorloven, og derfor **ikke** av kravet om åpenhetsrapport. Åpenhet er imidlertid en sentral del av offentlig sektor. Kommunal revisjon bør derfor være like åpen i sin rapportering som private selskaper. Vi har derfor innarbeidet de krav som stilles til åpenhetsrapporter i vår årsberetning, og håper dette i sum gir et godt innblikk i selskapet.

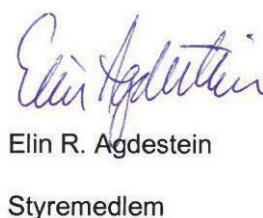
Vi er bedriftsmedlem i *Kontroll og tilsyn* (NKRF). NKRF er en yrkesfaglig interesseorganisasjon og et serviceorgan som er åpen for alle som arbeider med revisjon av eller kontroll med kommunal og fylkeskommunal virksomhet. NKRF har som visjon å *være på vakt for fellesskapets verdier*.

Revisjon Midt-Norge SA har vært gjennom store organisatoriske endringer de siste årene og er i dag Norges største interkommunale revisjonsselskap. Fem selskaper har fusjonert og blitt til ett. Dette har gitt oss flere kompetente medarbeidere og effektivisert tjenestene våre. Vi skal fortsette å utvikle oss til beste for våre eiere og kunder. Vi skal revidere og kontrollere, men vi skal også være en samarbeidspartner for å utvikle bedre styring og kontroll. Vår visjon er å *bidra til forbedring*.

Vi viser til vår hjemmeside for nærmere informasjon om vår virksomhet www.revisjonmidt norge.no

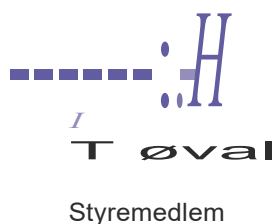
Stjørdal, 22 februar 2022

Hans S. U. Wendelbo
Styreleder

Elin R. Agdestein
Styremedlem

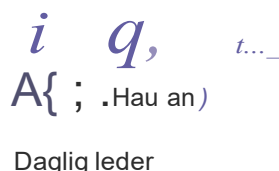

Anne Birgitt JSklet
Styremedlem

Oddla
Varamedlem

Tøval
Styremedlem

Oddvar Fossum
Styremedlem

Arve Gausen
Styremedlem

Daglig leder

SELSKAPETS FORMÅL, ORGANISASJON OG VIRKSOMHET

Revisjon Midt-Norge SA ble stiftet 28. august 2017 av 43 kommuner og Trøndelag fylkeskommune. Selskapet ble etablert etter en sammenslåing av selskapene Revisjon Midt-Norge IKS og KomRev Trøndelag IKS, og var i drift fra 1. januar 2018. Senere er Fosen kommunerevisjon, Ytre Helgeland kommunerevisjon og Revisjon Fjell IKS fusjonert inn i selskapet.

Selskapet har en desentralisert struktur med kontor i Orkanger, Oppdal, Trondheim, Namsos, Stjørdal, Brekstad, Brønnøysund, Sandnesjøen og Mosjøen, i tillegg til hovedkontoret på Steinkjer.

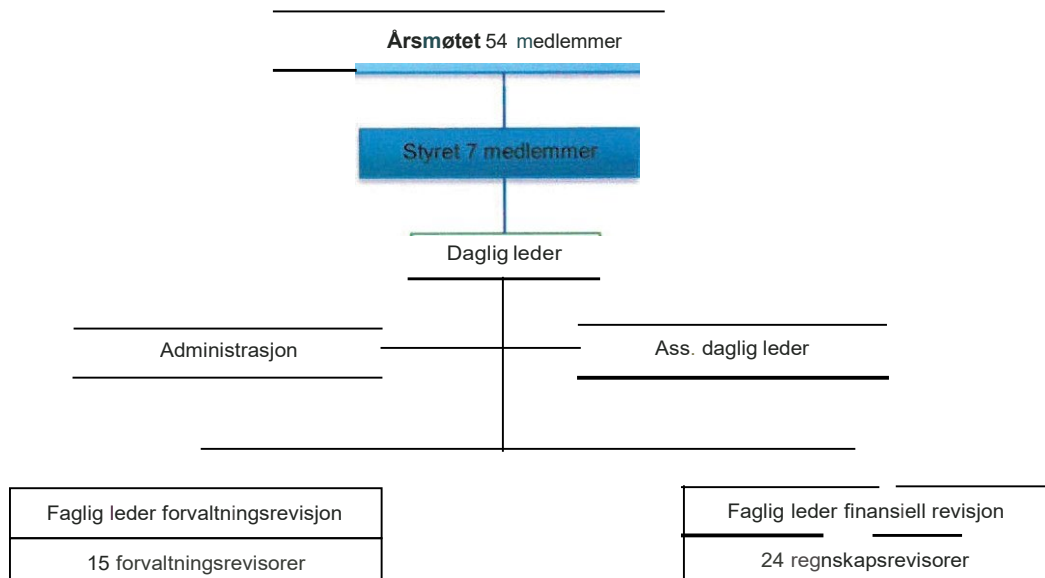
Revisjon Midt-Norge SA reviderer 54 kommuner og er med det Norges største revisjonsselskap når det gjelder revisjon av kommuner. Vi er et interkommunalt selskap og det første som er organisert som et samvirkeforetak. Selskapets vedtekter fastslår at det bare er kommuner og fylkeskommuner som kan bli medlemmer. Per 31.12.21 er det altså 54 medlemskommuner i selskapet.

Selskapets formål er å dekke deltakerkommunenes behov for revisjonstjenester. Selskapets hovedtjenester er regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. I tillegg leverer vi eierskapskontroller, rådgivning og andre tjenester, herunder bekreftelser og attestasjoner. Revisjonsarbeidet utføres i samsvar med vedtatte revisjonsstandarder, som legger rammen for god (kommunal) revisjonskikk.

Selskapet er medlem i Samfunnsbedriftene (tidligere KS Bedrift) og har en ytelsesbasert pensjonsordning i KLP.

ORGANISASJON

Selskapet er faglig organisert slik figuren nedenfor viser:

ÅRSMØTET

Årsmøtet er selskapets øverste organ, og består av 54 representanter valgt av medlemskommunene. Stian Brekkvassmo er leder og Gunn Iversen Stokke nestleder i årsmøtet.

I 2021 har det vært avholdt 2 årsmøter og behandlet 14 saker.

Medlemmenes stemmerett på årsmøtet følger av vedtektene i selskapet og baseres på omsetning med selskapet etter fastsatt modell.

Høsten 2019 vedtok årsmøtet selskapets strategi for perioden 2020-2023. Her fremgår det at vår visjon er; å bidra til forbedring. *Våre verdier skal være; kompetent, framtidrettet, åpen og pålitelig.*

Strategi 2020-2023:

Bidra til forbedring

Framtidrettet Kompetent Åpen
Pålitelig

Vi skal være det ledende revisjonsselskapet offentlig sektor

Vi skal være en kompetent og forutsigbar samarbeidspartner for våre kunder

Vi skal være framtidrettet og utviklingsorientert

Vi skal være en attraktiv arbeidsgiver for våre ansatte

STYRET

Styret består av 6 personer valgt av årsmøtet og 1 person valgt av og blant de ansatte. I tillegg har de ansatte en observatør i styret. Styrets sammensetning etter gjennomført valg på årsmøtet i november 2021:

- Styreleder Hans S.U. Wendelbo Røros
 - Nestleder Elin R. Agdestein Steinkjer
 - Styremedlem Eva Lundemo Fosmo **Malvik**
 - Styremedlem Anne Birgitte S. Sklet Grong
 - Styremedlem Torbjørn Måsøval Frøya
 - Styremedlem Oddvar Fossum Bindal
 - Ansattes repr. Arve Gausen
-
- *Vara* i numerisk rekkefølge:
 - Odd Langvatn *Vefsn*
 - Trude Holm Verdal
 - John Lernes Orkland
 - Liv Darell Indre Fosen

Daglig leder Arnt R. Haugan er sekretær og saksutreder for styret.

I 2021 har styret hatt 7 møter og behandlet 53 saker.

TJENESTER OG PRODUKSJON

Selskapet har en stor og omfattende produksjon. I tillegg til å levere revisjon til de kommuner og fylkeskommuner som har medlemskap i foretaket, kan vi selge tjenester til andre rettssubjekter som

eies helt eller delvis av ett eller flere av medlemmene, eller til andre, så lenge omsetningen av andre oppdrag ikke overstiger 20 % av den totale omsetningen.

I 2021 har selskapet avgitt 297 revisjonsberetninger, 36 forvaltningsrevisjonsrapporter, 9 rapporter om eierskapskontroll i selskap og 5 andre undersøkelser.

Vi har også arrangert faglig temadag for økonomimedarbeidere i alle eierkommunene våre. Dette er gjort med egne medarbeidere som forelesere. Det var godt oppmøte på den digitale samlingen med ca 120 deltakere.

Selskapet har i 2021 fortsatt arbeidet mye med implementering av ny organisasjon, administrative systemer og rutiner. Det er satset på digitalisering av administrative systemer, og tjenestene er i all hovedsak skybaserte. Det er også utviklet en felles Sharepoint plattform som gir ansatte enkel tilgang til selskapets arbeidsverktøy, områder, innhold og nyheter, uansett hvor de fysisk er lokalisert. Dette er viktig i et selskap med mange kontorlokasjoner, men har også vist seg å være viktig for å kunne bruke hjemmekontor på en effektiv måte under Covid-19 pandemien.

Vi er opptatt av å ta i bruk nye digitale verktøy til beste for våre egne ansatte og våre kunder. I 2021 har vi startet et arbeid med en helt ny løsning for vår hjemmeside.

Selskapet har blant annet gjennomført et prosjekt, sammen med Atea AS, for å se på hvordan digitalisering og teknologiske løsninger kan utvikle det faglige arbeidet vårt mot kommunene. Dette er en videreføring av et forprosjekt som ble gjennomført i 2019.

Revisjon Midt-Norge SA har et strategisk og faglig samarbeid med KomRev Nord IKS gjennom en samarbeidsavtale. KomRev Nord IKS reviderer 40 kommuner og har 45 ansatte.

Utfordringer med Covid-19, og samfunnets håndtering av denne situasjonen, har også i 2021 preget Revisjon Midt-Norge SA. Det er i hovedsak likevel slik at vi i stor grad har vært i stand til å utføre det arbeidet vi skal. Vi hadde allerede etablerte skyløsninger og tatt i bruk Teams i det daglige arbeidet før situasjonen med Covid-19 inntraff.

Selskapet har i 2021 blitt sertifisert som Miljøfyrtårn. Dette er i tråd med selskapets strategi for 2020-2023, om å ta samfunnsansvar.

LIKESTILLING, MILJØ OG KOMPETANSE

ANSATTE OG LIKESTILLING

Selskapet har 43 ansatte pr. 31.12.21. Dette fordeler seg på 30 kvinner og 13 menn. Selskapets ledergruppe består av 2 menn og 2 kvinner. Det er ikke gjennomført eller planlagt spesielle tiltak når det gjelder likestilling.

ARBEIDSMILJØ - SYKEFRAVÆR

Sykefraværet var i 2021 på 6,5 % (2020 på 5,6 %). Sykefravær med legeerklæring utgjør hovedtyngden av fraværet og av dette fraværet er langtidsfravær klart størst. Langtidsfravær er relatert til 2-3 ansatte. En ansatt som er 100% sykemeldt utgjør 2,4 % sykefravær for selskapet. Det er imidlertid en økning av korttidsfravær og egenmeldinger i andre halvdel av året. Selskapet har en avtale med Friskgården Stod AS om bedriftshelsetjeneste.

Selskapet har årlige møter med representanter fra bedriftshelsetjenesten (Friskgården), verneombud i selskapet, tillitsvalgte og ledelsen. På disse møtene er temaet arbeidsmiljø og planlegging av

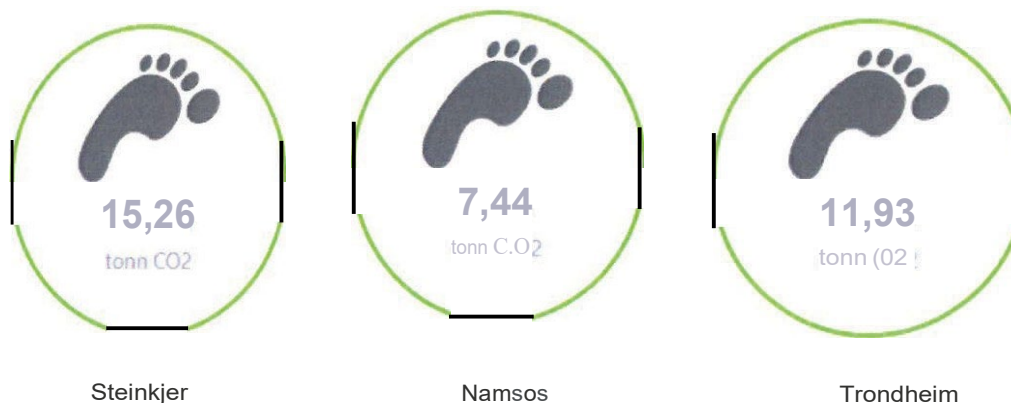
aktiviteten for det kommende året. Selskapet har etablert et partssammensatt utvalg. Utvalget hadde 4 møter i 2021.

Det ble i 2021 gjennomført en større arbeidsmiljøkartlegging i selskapet i regi av bedriftshelsetjenesten. Resultatene fra denne kartleggingen viser at det er en høy grad av trivsel blant de ansatte, sterkt samhold mellom kolleger og godt psykososialt arbeidsmiljø. Det er også høy score på jobbengasjement og ansvarlige medarbeidere. Førrige arbeidsmiljøundersøkelse var i 2019. Verneombudet har gjort en kartlegging av medarbeidernes opplevelse av Covid-19 situasjonen og selskapets håndtering av denne.

KLIMAREGNSKAP

Selskapet driver i liten grad virksomhet som forurensrer det ytre miljø.

Gjennom å være Miljøfyrtårn arbeider selskapet aktivt for å bidra til en positiv utvikling for miljøet. Det utarbeides årlig en klima - og miljørapport.

I henhold til sertifiseringen har Revisjon Midt-Norge SA tre virksomheter. Dette er kontorene i Steinkjer, Namsos og Trondheim. Den prosentvise fordelingen av CO2-utslipp viser at det er transport som i all hovedsak er kilden til det utslippet vi er ansvarlig for. Revisjon Midt-Norge SA har en reisepolicy som sikrer at miljøaspektet ivaretas i forbindelse med reiser. Rapporten viser at vi har mindre avfall enn andre i bransjen og vi bruker mindre energi enn andre i bransjen. Vi har kildesortering, og et system for å følge opp energiforbruket. Siste tilgjengelige klima- og miljørapport (2020) viser en reduksjon av samlet CO2-utslipp.

KOMPETANSEUTVIKLING

Revisjon Midt-Norge SA leverer tjenester som krever høy kompetanse. Vedlikehold og videreutvikling av kompetanse er derfor høyt prioritert. De fleste av selskapets ansatte har høyere utdanning innen økonomi, regnskap, revisjon, statsvitenskap, samfunnsøkonomi, juss m.v. Vedlikehold av kompetanse skjer gjennom deltakelse på kurs og konferanser samt deltakelse i faglige nettverk, mens videreutvikling skjer gjennom deltakelse på studier og etterutdanning. Selskapet er positiv til etterutdanning og støtter dette aktivt med studiepermisjoner og økonomisk støtte.

Ansatte som utøver rollen som revisor skal delta i en obligatorisk etter- og videreutdanning. For oppdragsansvarlige revisorer betyr dette fagrettede kurs på minimum 120 timer over 3 år, og revisormedarbeidere minimum 63 timer over 3 år. Dette er gjeldende fra 01.01.21 med innføring av ny revisorlov.

Vi avholder også egne interne kurs og møter om aktuelle tema. Det er i 2021 eksempelvis avholdt interne kurs i forhold til presentasjonsteknikk og klart språk. Selskapet har i 2021 avholdt tre interne

samlinger for alle ansatte, med både administrative og faglige tema. To av samlingene er gjennomført digitalt.

Revisjon Midt-Norge SA er sentral i den faglige utviklingen av offentlig revisjon i Norge. Vi har i 2021 hatt ledervervet i følgende NKRF komiteer; Forvaltningsrevisjonskomiteen, og Regnskapskomiteen. Vi har også et medlem i Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Selskapet har i 2021 videreført et godt samarbeid med NTNU, henholdsvis Institutt for sosiologi og statsvitenskap (ISS) og Handelshøgskolen. Dette innenfor både forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon. Dette betyr faglig samarbeid, praksisplasser for studenter, samt å bidra med forelesninger ved behov. Det er etablert en formell avtale mellom ISS, Trondheim kommunerevisjon og Revisjon Midt-Norge SA. Selskapet har også stilt seg til rådighet som case for to masterstudenter ved NTNU, som skriver om kunnskapsdeling mellom medarbeidere.

UAVHENGIGHET OG KVALITETSKONTROLL

Revisjonsordningen i kommuner og fylkeskommuner reguleres av Kommuneloven § 24-1. Uavhengighet i forhold til oppdragsgiver er grunnleggende for tilliten til revisors arbeid og revisors rapportering. Kravene til revisors uavhengighet er regulert i Kommunelovens § 24-4 og Forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Bestemmelsen fastslår at den som skal ivareta revisjon- og kontrolloppdrag ikke kan ha slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitspersoner, at den kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Tilsvarende krav stilles til revisors nærstående.

RETNINGSLINJER FOR UAVHENGIGHET

Ifølge Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19, skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Oppdragsansvarlige revisorer i selskapet har i denne sammenheng vurdert blant annet egen og nærståendes forhold til den reviderte virksomhet, og om det er utført andre funksjoner/tjenester som kan påvirke uavhengighet. Revisor for det enkelte oppdrag bekrefter skriftlig sin egen uavhengighet som arkiveres internt i selskapet.

EKSTERN KVALITETSKONTROLL

Selskapets medlemskap i NKRF innebærer at vi er underlagt den obligatoriske kvalitetskontrollordningen i forbundet. Ordningen skal sikre at alle medlemsbedrifter kontrolleres minst en gang hvert 5 år. Formålet er å sikre at bedriftsmedlemmene holder en høy faglig standard ved at de utøver revisjonsarbeidet i overensstemmelse med god kommunal revisjonsskikk.

Revisjon Midt-Norge SA ble kontrollert i 2021. Dette i form av to oppfølgingskontroller for henholdsvis Fosen kommunerevisjon og Revisjon Fjell IKS. Disse enhetene fusjonerte med Revisjon Midt-Norge SA i 2019 og 2020. Det ble i 2020 ikke utført kvalitetskontroll i regi av NKRF pga Covid-19 situasjonen. Begge kontrollene gjaldt regnskapsrevisjon og selskapet fikk godkjent som resultat. Vedtakene i kontrollene er inndelt i resultatene godkjent eller ikke godkjent.

INTERN KVALITETSKONTROLL

Selskapet har utviklet et internt kvalitetskontrollsystem som skal sikre at alle ledd i selskapet utfører sine oppgaver i henhold til god kommunal revisjonsskikk. Kvalitetskontrollsystemet er utarbeidet på grunnlag av internasjonal standard for kvalitetskontroll - ISCQ1. Dette systemet omhandler lederansvaret for kvalitetssikring i revisjonsselskapet, operasjonelt ansvar for systemet, aksept og fortsettelse av klientforhold og enkeltoppdrag, menneskelige ressurser, gjennomføring av oppdrag og overvåkning.

Vi har også i vår samarbeidsavtale med KomRev Nord IKS en avtale om syklisk inspeksjon av minst ett av hverandres oppdrag. Dette som en del av vår interne kvalitetskontroll og gjelder både for forvaltningsrevisjon og finansiell revisjon. Dette er gjennomført i 2021 og resultatene er formidlet i organisasjonen for å bidra til læring.

Selskapet har utarbeidet egne etiske retningslinjer og varslingsrutiner.

ÅRETS RESULTAT OG ÅRSOPPGJØRSDISPOSISJONER

Årshjulet følger kalenderåret med klare knytninger til overordnet aktivitet. Styret behandler på hvert styremøte en økonomirapport, med estimert årsresultat.

Nærmere 80 % av selskapets utgifter er knyttet til lønn og sosiale utgifter. Økte pensjonskostnader er hovedforklaringen på ett større merforbruk enn budsjettet i 2021. Hovedsakelig som følge av et godt pensjonsoppgjør. Merforbruk i forhold til revidert budsjett for 2021 er om lag 2,7 millioner. Pandemien har videre hatt direkte innvirkning på vesentlige poster knyttet kurs og reisevirksomhet. For disse postene har det vært et mindreforbruk. Det har også vært høyere sykelønnsrefusjoner enn budsjettet, noe som er en konsekvens av økt sykefravær.

Selskapet har et negativt årsresultat på kr 5.195.218. Underskuddet foreslås dekket av disposisjonsfondet. Dette er i tråd med vedtatt økonomiplan og eiernes ønske om å bygge ned opptjent egenkapital. Opptjent egenkapital pr 31.12.2021 er kr 26.724.363, andelskapital er kr 3.435.000.

MEDLEMMER I REVISJON MIDT-NORGE SA PER 31.12.21:

Alstahaug kommune	Namsos kommune
Alvdal kommune	Namsskogan kommune
Bindal kommune	Nærøysund kommune
Brønnøy kommune	Oppdal kommune
Dønna kommune	Orkland kommune
Flatanger kommune	Os kommune
Folldal kommune	Osen kommune
Frosta kommune	Overhalla kommune
Frøya kommune	Rennebu kommune

Grane kommune

Grong kommune

Hattfjelldal kommune

Heim kommune

Herøy kommune

Hitra kommune

Holtålen kommune

Høylandet kommune

Inderøy kommune

Indre Fosen kommune

Leirfjord kommune

Leka kommune

Levanger kommune

Lierne kommune

Malvik kommune

Melhus kommune

Meråker kommune

Midtre Gauldal kommune

Røros kommune

Røyrvik kommune

Selbu kommune

Skaun kommune

Snåsa kommune

Steinkjer kommune

Stjørdal kommune

Sømna kommune

Tolga kommune

Træna kommune

Trøndelag fylkeskommune

Tydal kommune

Vefsn kommune

Vega kommune

Verdal kommune

Vevelstad kommune

Ørland kommune

Åfjord kommune

P. Revisjon

Midt-Norge

Postadresse: Brugata 2, 7715 STEINKJER
Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer
Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Leka kommune

KONSEK TRØNDELAG IKS
Postboks 2564
7735 STEINKJER

Deres ref:

Vår ref
2022/148-10

Saksbehandler
Beathe Mårvik

Dato
21.06.2022

Melding om vedtak - Regnskap 2021

Vedlagt oversendes kommunestyrets behandling av regnskap 2021 med tilhørende dokumenter.

Med hilsen

Beathe Mårvik
formannskapssekretær

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg

- 1 Vedtak Regnskap 2021
- 2 Årsregnskap 2021
- 3 Årsberetning 2021
- 4 Nummerert brev nr 6
- 5 Revisjonsberetning
- 6 Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning 2021(73952)(2).pdf
- 7 Årsrapport 2021

Arkivreferanse: 2022/148-3

Saksframlegg

Saksbehandler: Beathe Mårvik

Sakens gang		
Saksnummer	Utvalg	Møtedato
30/22	Formannskap	01.06.2022
37/22	Kommunestyret	16.06.2022

Regnskap 2021

Vedlegg

- 1 Årsregnskap 2021
- 2 Årsberetning 2021
- 3 Nummerert brev nr 6
- 4 Revisjonsberetning
- 5 Konsek Trøndelag IKS - Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning 2021
- 6 Årsrapport 2021

Saksprotokoll fra Kommunestyret den 16.06.2022

Votering: Formannskapets innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kontrollutvalgets uttalelse vedrørende årsregnskap og årsberetning for 2021 tas til etterretning.
2. Leka kommunes regnskap for 2021 godkjennes.
3. Leka kommunes årsberetning for 2021 godkjennes.
4. Regnskapsmessig merforbruk på kr. 11 887 712 dekkes ved bruk av disposisjonsfond 25600802.
5. Regnskapsmessig uinndekket finansieringsbehov på kr. 2 768 643 dekkes ved bruk av disposisjonsfond 25600802.

Saksprotokoll fra Formannskap den 01.06.2022

Votering: Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kontrollutvalgets uttalelse vedrørende årsregnskap og årsberetning for 2021 tas til etterretning.
2. Leka kommunes regnskap for 2021 godkjennes.
3. Leka kommunes årsberetning for 2021 godkjennes.
4. Regnskapsmessig merforbruk på kr. 11 887 712 dekkes ved bruk av disposisjonsfond 25600802.
5. Regnskapsmessig uinndekket finansieringsbehov på kr. 2 768 643 dekkes ved bruk av disposisjonsfond 25600802.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalgets uttalelse vedrørende årsregnskap og årsberetning for 2021 tas til etterretning.
2. Leka kommunes regnskap for 2021 godkjennes.
3. Leka kommunes årsberetning for 2021 godkjennes.
4. Regnskapsmessig merforbruk på kr. 11 887 712 dekkes ved bruk av disposisjonsfond 25600802.
5. Regnskapsmessig uinndekket finansieringsbehov på kr. 2 768 643 dekkes ved bruk av disposisjonsfond 25600802.

Hjemmel for vedtak

Bakgrunn for saken

Leka kommunes årsregnskap for 2021 med uavhengig revisors beretning datert 08.04.2022.
Årsregnskap med noter og årsberetning.

Kontrollutvalgets uttalelse til Leka kommunes regnskap for 2021, behandlet som sak 8/22 den 24.05.2022.

Vurdering

Regnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrift, og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen i Leka kommune pr 31.12.2021, og resultatregnskapet som ble avsluttet pr denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Driftsregnskap

Årsregnskapet viser et merforbruk på kr. 11 887 712, som dekkes ved bruk av disposisjonsfond.

Investeringsregnskap

Investeringsregnskapet viser et regnskapsmessig uinndekket finansieringsbehov på kr. 2 768 643, som foreslås dekt ved bruk av disposisjonsfond.

Etter kommunedirektørens oppfatning gir disse dokumentene godt innblikk i kommunens økonomiske stilling pr 31.12.2021.

Oddvar Aardahl
kommunedirektør

Melding om vedtak sendes

Kan kreve å få saken behandlet på neste kommunestyremøte

Kommunal Rapport 16.05.2022, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan kommunestyremedlemmer kreve å få en ekstra sak inn på sakslista?

SPØRSMÅL: Under behandlingen av dagsordenen i starten av et møte i kommunestyret krevde en tredel av medlemmene at en sak ble satt på sakslisten, og viste til [kommunelovens § 11–3 \(1\)](#). Saken omhandlet en bestilling til kommunedirektøren om å utforme retningslinjer/kriterier for en tilskuddsordning. Kunne de kreve dette?

SVAR: Dette ser litt rart ut.

Sakslisten i innkallingen til kommunestyremøtet er som utgangspunkt og hovedregel bestemmende for hvilke saker som skal behandles der. Denne er det ordføreren som setter opp, men i [kommuneloven § 11–3](#) første avsnitt, har vi en bestemmelse om at «En sak skal settes på sakslisten hvis minst en 1/3 av organets medlemmer krever det».

Denne regelen gjelder imidlertid spørsmålet om hva som skal tas med på saklisten i innkallingen til neste møte, ikke endringer i sakslisten under møtet.

Hvis noen etter at møtet er satt, ønsker at en sak som ikke er satt opp i innkallingen, skal tas under behandling i dette møtet, må dette vedtas med alminnelig flertall der. Og det kan ikke treffes realitetsvedtak i denne saken i dette møtet hvis ordføreren eller en tredel av medlemmene motsetter seg det.

Det er ikke helt klart om forslaget du her refererer skal anses som et slikt realitetsvedtak, eller om det bare et pålegg om at det skal legges fram en sak for kommunestyret om dette.

Men for at forslaget overhodet skal kunne tas til behandling, må det treffes vedtak i møtet om å sette det på saklisten. Hvis ikke det er gjort, er dette vedtaket ikke et formelt bindende pålegg til kommunedirektøren, men det er ikke et reelt problem hvis det er på det rene at kommunestyret slutter seg til forslaget.

Ordføreren kan uansett be kommunedirektøren om å sette i gang arbeid med forslag til slike retningslinjer og legge dette fram som sak i neste kommunestyremøte.

Habiliteten må vurderes grundig juridisk

Kommunal Rapport 23.05.2022, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan et kommunestyremedlem være inhabil i saker om tilskuddsordninger eller reguleringsplaner?

SPØRSMÅL: I forkant av behandlingen av en sak om retningslinjer og kriterier for en tilskuddsordning ba et medlem av kommunestyret om at kommunestyret vurderte et medlems habilitet. Bakgrunnen var at vedkommende driver med næringsvirksomhet i tråd med tilskuddsordningens formål.

Kommunedirektøren anbefalte da kommunestyret om å erklære representanten inhabil, ettersom vedkommende med dette var en part i saken, jf. forvaltningslovens § 6 (1) bokstav a.

Senere i møtet skulle kommunestyret også behandle en områdereguleringsplan. Her ble tre representanter kjent inhabile med bakgrunn at de drev næring i det aktuelle området.

Slik jeg ser det, var både representanten (sak 1) og representantene (sak 2) habile til å behandle sakene. Min mening er at en for vid praktisering av habilitetsinstituttet uthuler demokratiske prosesser. Hva er din vurdering av de konkrete sakene? Og mer interessant: Hvordan kan vi etablere systemer som fanger opp og forebygger at en slik praktisering kan skje?

SVAR: Slik du refererer saken, tyder mye på at her tok kommunedirektøren feil.

En part er i forvaltningsloven § 2 første avsnitt, bokstav e, definert som «person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder» Den ene saken det her var tale om, gjaldt spørsmål om behandling av en sak om generelle kriterier for tildeling av støtte. Det er da tale om en forskrift, «et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til et ubestemt antall eller en ubestemt krets av personer» – (forvaltningsloven § 2 første avsnitt, bokstav c).

Områderegulering er en type reguleringsplan som «gir mer detaljerte områdevis avklaringer av arealbruken» (plan- og bygningsloven § 12-2). Dette er da den generelle rammen for en mer detaljert reguleringsplan og dermed for vurdering av byggetillatelse m.m., og vil dermed ikke kunne ses som en individuell avgjørelse hvor enkeltpersoner er parter etter forvaltningsloven.

Dette betyr ikke at det ikke kan være grunn til å foreta en vurdering av inhabiliteten til disse medlemmene, men dette må da vurderes ut fra bestemmelsen i forvaltningslovens § 6 andre avsnitt, om inhabilitet hvis «særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet»

Hvis utformingen av reglene eller områdeplanen er slik at det er klart at dette i realiteten er skreddersydd med sikte på en enkeltperson, vil det kunne bli sett på som et enkeltvedtak, men det skal mye til ved et slikt generelt formet vedtak.

Også ellers vil det kunne tenkes situasjoner der vedtaket ganske klart gir en enkelt eller en avgrenset krets personer slike spesielle fordeler at de må anses som «særegne», men det vil bare være aktuelt i helt spesielle situasjoner, typisk fordi vedkommende vil være eneste aktuelle støttemottaker etter kriteriet, eller eier den langt største delen av eiendommene i planområdet.

Det er greit å reise inhabilitetsspørsmålet i slike situasjoner, men dette kan man ikke ta på strak arm i møtet. Her må det foretas en grundig juridisk vurdering av spørsmålet.

Hvis medlemmer av kommunestyret blir sendt på gangen på grunn av inhabilitet, og det viser seg at det ikke var grunnlag for det, vil vedtak som er truffet uten deres medvirkning, kunne bli ugyldige fordi kommunestyret ikke hadde lovlig sammensetning.

Uavhengig av jussen kan det selvsagt være et problem at større eiere eller næringslivsaktører deltar ved behandlingen av saker som de har stor økonomisk interesse av. Dette bør man ta hensyn til ved valg av medlemmer til kommunale utvalg.

For kommunestyret er dette ikke mulig, men hvis det oppstår tvil om habilitet, kan medlemmer som dette gjelder, selv be om å bli fritatt fra å delta ved behandlingen av saken, se kommuneloven § 11–11.

Slikt fritak gis da av kommunestyret, og kan bare gis hvis medlemmet selv uttrykkelig har bedt om det.

Tverrpolitisk forum - problematisk gråsone

Kommunal Rapport 09.05.2022, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Politikerne har opprettet et tverrpolitisk forum, men uten åpenhet og offentlig sakskart. Har de lov til å ha et slikt forum?

SPØRSMÅL: En kommune i mitt område har store økonomiske utfordringer. Politikerne er ofte uenige, og siste kommunestyremøte endte med krangel.

Nå har noen politikere etablert et uformelt forum. Jeg får opplyst at gruppeleder og et medlem av kommunestyret til fra de enkelte grupperingene, samt ordfører og varaordfører og de fire uavhengige representantene i kommunestyret skal møtes for å diskutere hvordan kommunens utfordringer kan løses.

Dette er vel ikke i tråd med hvordan politikken skal drives? Heller ikke åpenhet og offentlig sakskart. Hva bør politikerne gjøre?

SVAR: Vi beveger oss her inn i en problematisk gråsone mellom politiske prosesser og kommunal saksbehandling.

Det er ikke forbudt for folkevalgte å møtes for å diskutere og koordinere sine standpunkter i saker som skal behandles i kommunale organer, i partigrupper eller unntaksvis i fellesmøte for samarbeidende partier, men dette må ikke få karakter av «parallell saksbehandling» ved at det etableres særskilte fora der utvalgte folkevalgte møtes for å legge løpet for behandlingen av vanskelige saker.

Sivilombudet har i flere uttalelser rettet kritikk mot slike uformelle konstruksjoner. Et hovedsynspunkt er at all kommunal saksbehandling – ikke bare realitetsvedtakene – skal skje innenfor kommunelovens rammer, i organer som er opprettet etter reglene i denne, og ved saksbehandling som følger reglene her.

Dette er nå innskjerpet i lovens [§ 5-1](#), der det fastslås at «Folkevalgte organer skal opprettes etter bestemmelsene i denne loven eller etter bestemmelser om slike organer i andre lover.»

Nå kan ingen forby folkevalgte å møtes for å snakke med hverandre utenfor møtene i de kommunale organene, men da må det være helt tydelig at det som skjer her, er politiske samtaler, ikke saksutredning eller reelle beslutningsprosesser. Og verken den kommunale ledelsen eller tilsatte må ha noen rolle som tilretteleggere av møtet eller deltakere i dette. Verken kommunedirektøren eller noen av hennes underordnede kan være med her, heller ikke om formålet bare er å orientere om saksforhold eller økonomiske rammebetingelser. All slik kommunikasjon med de folkevalgte må skje med kommunestyret eller annet folkevalgt organ, og ikke med en slik «privat» gruppe.

Ordfører kan heller ikke stå som initiativtaker til eller leder for slike samlinger. Hun vil verken kunne kalle sammen eller delta i en slik «samtalegruppe» som ikke er etablert etter reglene i kommuneloven om utvalg.

Kommunale utvalg skal som hovedregel etableres ved vedtak og valg av kommunestyret. Men ordføreren kan etter kommuneloven [§ 6-1](#) (fjerde avsnitt, bokstav c) «opprette utvalg som skal forberede saker som ikke har prinsipiell betydning». Dette gir ordfører en forholdsvis vid ramme for å etablere en type «bakkanal» for politiske overveielser, men et slikt utvalg må være formelt oppnevnt, og det anses som et «folkevalgt organ» etter reglene

om innkalling, åpne møter og saksbehandling i lovens kapittel 11. Se [§ 11-1](#) der det fastslås at bestemmelsene i dette kapitlet «gjelder for kommunale og fylkeskommunale folkevalgte organer og andre kommunale organer hvis ikke annet er bestemt i lov».

Jeg vil ut fra dette mene at den bruk av «samtalegrupper» du her beskriver, er ulovlig, og at Statsforvalteren bør påtale dette.

Ordfører kan be om nytt valgoppgjør

Kommunal Rapport 25.04.2022, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Vi mangler varamedlemmer, hva gjør vi nå?

SPØRSMÅL: Det er flere vararepresentanter til kommunestyret som har fått fritak, og nå lurer vi på hva vi skal gjøre. [Kommunelovens § 7 -10](#) om opprykk, nyvalg og suppleringsvalg gir oss ikke noe klart svar på valg av vararepresentanter til kommunestyret.

Er det da valglovens bestemmelser som gjøres gjeldende, og hva skjer om et parti ikke har nok personer til å dekke behovet for vararepresentanter?

SVAR: Utgangspunktet er her bestemmelsen i [kommuneloven § 7–10](#) tredje avsnitt, om at hvis medlemmer av kommunestyret trer endelig ut, skal varamedlemmer fra samme liste tre inn i deres sted i den nummerordenen de er valgt. Dette er da listen over varamedlemmer som ikke har mistet valgbarhet eller blitt fritatt etter valget.

Når varamedlemmer mister valgbarhet eller blir fritatt, rykker de som står lengre ned på listen opp, og trer inn som fulle medlemmer hvis det er blir «deres tur».

Hvis det ikke er tilstrekkelig mange varamedlemmer på en liste til å fylle de plassene denne har i kommunestyret, kan ordføreren etter [valgloven § 14–2](#) be valgstyret om å foreta et nytt valgoppgjør på grunnlag stemmegivningen ved kommunevalget.

Dette skal alltid gjøres hvis en representantplass blir stående ubesatt, og også når ordføreren «finner dette nødvendig» fordi en vararepresentantplass blir ledig, med andre ord for at nå blir det for få vararepresentanter.

Hvis dette ikke lar seg gjøre fordi det ikke er tilstrekkelig mange kandidater på den listen slik den ble levert inn ved valget, kan den aktuelle gruppen selv utpeke den som skal rykke inn på den ledige vararepresentantplassen.

Kommunestyret kan normalt ikke overprøve kommunedirektørens personalavgjørelse

Kommunal Rapport 02.05.2022, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hvis kommunedirektøren avskjediger en ansatt, kan kommunestyret da be om en begrunnelse?

SPØRSMÅL: Mitt spørsmål gjelder informasjonsplikt ved oppsigelse. Etter [kommunelovens § 13](#) har kommunedirektøren det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert avskjed og andre tjenstlige reaksjoner.

Når en medarbeider avskjediges eller må slutte av ulike årsaker; hvilken informasjonsplikt har da kommunedirektøren overfor kommunestyret?

Kan kommunestyret kreve å få innsikt i begrunnelsen for oppsigelsen?

SVAR: Bestemmelsen i [§ 13–1](#) siste avsnitt var ny i kommuneloven 2018. Etter kommuneloven 1992 lå ansvaret for å treffe avgjørelser personalsaker, som i alle andre saker, i utgangspunktet til kommunestyret, men kunne etter [§ 24 nr. 1](#) i denne loven delegeres til andre folkevalgte organer eller administrasjonssjefen – altså i dag kommunaldirektøren.

Bestemmelsen i dagens § 13–1 innebærer at kommunedirektøren nå har «løpende personalansvar» i kraft av sin stilling. Dette omfatter blant annet «ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner».

Dette betyr imidlertid ikke at kommunaldirektøren har en selvstendig og uavhengig avgjørelsesmyndighet på dette området. § 13–1 er ikke noe unntak fra den generelle regelen i § 5–3 første avsnitt om at «Kommunestyret er det øverste organet i kommunen», men en regel om «lovfestet delegering» – at kommunedirektøren skal saksbehandle og avgjøre slike saker i første instans.

Kommunedirektøren må utføre sine oppgaver her som på andre områder «innenfor «de budsjettvedtakene og overordnede arbeidsgiverpolitiske vedtak kommunestyret ... måtte fatte»- (Prop 46 L 2017-2018, merknader til bestemmelsen).

Bestemmelsen må likevel forstås slik at kommunestyret som alminnelig utgangspunkt ikke vil kunne gå inn i slike enkeltsaker og overprøve kommunedirektørens avgjørelse.

Kommunestyret, formannskapet eller særskilt klagenemnd vil kunne foreta full overprøving av kommunedirektørens avgjørelse ved forvaltningsklage etter [forvaltningsloven § 28](#) andre avsnitt, første setning, men kan ikke ta opp en slik sak til behandling annet enn i klagesak.

Kommunestyret har imidlertid etter [kommunelovens § 22–1](#) første avsnitt også et generelt ansvar «for å kontrollere kommunens ... virksomhet». Det kan som alminnelig regel (tredje avsnitt) «omgjøre vedtak som er truffet av ... administrasjonen» hvis denne «selv kunne omgjort vedtaket». Dette siste må antakelig forstås med den begrensning at det følger av § 13–1 siste avsnitt at kommunestyret ikke selv kan treffe nytt vedtak i sak om «løpende personalansvar», hvis ikke det ved kontroll med vedtaket viser at det knytter seg slike feil til dette at det må anses som ugyldig,

I dette ligger da etter alt å dømme svaret på spørsmålet ovenfor. I og med at kommunestyret har et slikt kontrollansvar, må det også kunne kreve å bli forelagt begrunnelse og andre saksdokumenter i slike saker for å kunne utøve denne funksjonen. Men hensynet til ryddig saksbehandling, og herunder behovet for å skjerme fortrolig informasjon, tilsier at man normalt først bør be kontrollutvalget om å se på saken, før den eventuelt tas opp til behandling av kommunestyret.

Loven sier ikke noe om hva «forslagsrett» betyr

Kommunal Rapport 13.06.2022, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kommunedirektøren har møte- og talerett, men ikke forslagsrett. Samtidig legger jo kommunedirektøren fram forslag til vedtak, hvordan skal man forstå dette?

SPØRSMÅL: Under møtet i kommunestyret fremsatte kommunedirektøren følgende forslag mens en sak var under behandling:

«Kommunestyret ber administrasjonen om å gjøre vurderinger knyttet til barnets beste i behandlingen av eventuell søknad om bytte av hovedmål til nynorsk i de tre kommende årene fra 2022/2023 gjeldende fra og med 5. til og med 7. trinn dette skoleår. For egen språkgruppe vil det kreves et minimum av 10 elever med enkeltvedtak om bytte av hovedmål til nynorsk.»

Dette ble vedtatt med 10 mot 9 stemmer (med ordførerens dobbeltstemme.)

Jeg viser til kommuneloven:

[Kommuneloven §6–1](#): Ordføreren har **møte-, tale- og forslagsrett** i alle kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer unntatt kommune- og fylkesråd og organer under dem. I kontrollutvalget har ordføreren likevel bare møte- og talerett.

[Kommuneloven §13-1](#): Kommunedirektøren har **møte- og talerett** i alle kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer, med unntak av kontrollutvalget. Kommunedirektøren kan la en av sine underordnede utøve denne retten på sine vegne.

Spørsmålene er da:

Har kommunedirektøren forslagsrett i et kommunestyremøte etter at saken det gjelder, er åpnet og tatt opp til behandling?

Hvis svaret er nei på dette spørsmålet; er vedtaket som er gjort, gyldig?

SVAR: Her er lovteksten i kommuneloven ufullstendig og unødig vanskelig å forstå for uinnvidde. Loven har ingen generelle bestemmelser om hvem som har forslagsrett og hva dette innebærer, bare de to særreglene som er gjengitt ovenfor. Disse er imidlertid unntak fra to etablerte ulovfestede prinsipper for saksbehandling i kollegiale organer:

(i) Hvis ikke annet er bestemt, kan bare medlemmer av organet delta under saksbehandlingen i organet – altså med møterett og talerett.

Møte- og talerett betyr rett til å til være til stede i møtet, og til å delta i debatten om de sakene som behandles der. Utgangspunktet er klart nok at dette har alle medlemmer av organet, og ingen andre. Men her utvider de to bestemmelsene kretsen av personer med slik rett, ved at både ordfører og kommunedirektør eller andre fra administrasjonen gis rett til å møte og delta i forhandlingene i *alle* folkevalgte organer i kommunen, med unntak av organer som inngår i parlamentarisk styringsform, og for kommunedirektøren heller ikke kontrollutvalget.

(ii) Loven sier ikke noe om hva «forslagsrett» betyr, og her kan det lett oppstå misforståelser, og også her må vi ta utgangspunkt i de generelle, ulovfestede, prinsippene om dette:

I et møte må alle som deltar med talerett, fritt kunne gi uttrykk for sitt syn på hva som bør gjøres og dermed også på hvilket vedtak som bør treffes. Det gjelder også kommunedirektøren, selv om hun ikke er gitt «forslagsrett».

Forslagsrett er her en særlig rett til å formulere et forslag til vedtak og kreve det tatt opp til votering. Denne retten har bare medlemmene av vedkommende folkevalgte organ, samt ordføreren.

Kommunedirektøren har ingen slik forslagsrett, verken før eller under møtet. Hun vil svært ofte legge fram sitt forslag til vedtak i sin innstilling i sakspapirene, men dette er ikke forslag som må tas opp til votering hvis ikke ordfører eller annet medlem av organet tar det opp og fremsetter det som sitt. Oftest vil ordføreren sette det fram til votering, men noen ganger vil hun kunne velge å fremsette et modifisert eller helt annet forslag, gjerne ut fra det som fremkommer av opplysninger og synspunkter under debatten.

Kommunedirektøren kan også under debatten om forslaget selv formulere et nytt forslag til vedtak for å se om det kan få tilslutning, men hvis ikke ordfører eller noen annen fremsetter det som sitt forslag, skal det ikke bli votert over dette. Hvis ordfører setter det under votering, vil det imidlertid bli oppfattet som godt nok, selv om ordfører ikke vil stemme for dette, men bare ønsker å få avklart om det er tilslutning til dette.

(iii) Hvis ordfører eller annet medlem fremsetter et forslag i saken som klart avviker fra det som er utredet av kommunedirektøren i saksforelegget til møtet, må kommunestyret ta stilling til om det anser dette alternativet som tilstrekkelig utredet, eller om det her er nødvendig med en ytterligere saksutredning til et senere møte før det treffes vedtak. Innenfor vide rammer er det kommunestyret selv som avgjør om det synes en sak er tilstrekkelig utredet, men hvis det viser seg at vedtaket er truffet på uriktige eller klart ufullstendige premisser når det gjelder saksforhold, konsekvenser eller rettsspørsmål, vil det kunne føre til at vedtaket var ugyldig, og saken må behandles på nytt i et senere møte.

§ 11-5: Møteoffentlighet – tidspunkt for møter i folkevalgte organer

Tolkningsuttalelse | Dato: 20.06.2022

Mottaker: Lillehammer kommune
Vår referanse: 22/4255-2

Spørsmål om møteoffentlighet - kan ulike møter i folkevalgte organer i kommunen avholdes på samme tidspunkt?

Vi viser til henvendelse 10. mai 2022 fra det politiske sekretariatet i Lillehammer kommune som spør om kommunen bryter reglene om møteoffentlighet når ulike politiske møter avholdes på samme tidspunkt. Bakgrunnen for henvendelsen er at sekretariatet har fått inn dette spørsmålet fra en som ikke får muligheten til å overvære alle de politiske møtene når de avholdes parallelt.

Departementets vurdering

Regelen om møteoffentlighet for folkevalgte organer i kommunen er tatt inn i kommuneloven § 11-5. Bestemmelsens første ledd lyder:

«Alle har rett til å være til stede i møter i folkevalgte organer dersom ikke noe annet følger av denne paragrafen».

Det følger av dette at allmennheten har rett til å være til stede når folkevalgte organer i kommunen har møter.

Spørsmålet er om denne retten medfører en plikt for kommunen til å avholde de politiske møtene til ulike tidspunkter, slik at innbyggerne får anledning til å følge alle møtene. Dette er ikke direkte regulert i kommuneloven. Ordlyden i kommuneloven § 11-5 oppstiller ikke en plikt for kommunen til å sørge for en slik koordinering av møtene i de folkevalgte organene. Problemstillingen er heller ikke berørt i forarbeidene til loven eller rettspraksis.

Etter departementets vurdering tilsier heller ikke reelle hensyn en slik utvidende tolkning. Departementet ser at det vil være uheldig for innbyggere som ønsker å følge flere møter når møtene avholdes samtidig. Disse får ikke anledning til å være til stede i alle møtene. Kommunen unnlater likevel ikke allmennheten innsikt og kontroll med de folkevalgtes virksomhet, selv om den enkelte ikke får fulgt alle møtene. Kommunen må ta mange hensyn når den planlegger møtene, og det vil ikke alltid være mulig å få møtekabalen til å gå opp uten at noen møter overlapper i tid.

Departementet kan derfor ikke se at det er holdepunkter for å tolke § 11-5 slik at den inneholder en plikt for kommunene til å holde møtene på ulike tidspunkter.

Selv om møter legges til samme tid, røkkes ikke dette ved innbyggernes rett til å være til stede i møtene. Etter dette er departementets vurdering at det ikke er strid med kommuneloven § 11-5 om møteoffentlighet å avholde møter i ulike folkevalgte organer på samme tidspunkt.

Med hilsen
Siri Halvorsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Ida Bakke Husom
seniorrådgiver

Må velge hele utvalget på nytt

Kommunal Rapport 20.06.2022, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hva gjør vi med medlemmer som ikke møter opp på møtene?

SPØRSMÅL: Vi har et kommunalt medvirkningsråd (ikke lovpålagt) som har sju medlemmer, der ett av de fem medlemmene fra brukerorganisasjonene aldri møter. Vedkommende melder ikke forfall til møtene, responderer ikke på innkallinger, og svarer ikke på våre henvendelser på telefon eller e-post. Rådet er opprettet med hjemmel i [kommuneloven § 5–7](#).

Hvordan kan vi gå fram for å få valgt et nytt medlem til rådet uten at medlemmet søker fritak fra sitt verv?

SVAR: Medlemmer av utvalg etter [§ 5–7](#) velges av kommunestyret. Utvalget velges da som helhet etter reglene i lovens kapittel 7 og valget gjelder som utgangspunkt for hele – eventuelt resten av – valgperioden for kommunestyret. Det er ikke adgang til å foreta utskifting av enkeltmedlemmer annet enn ved vedtak av kommunestyret etter søknad om fritak fra medlemmet selv, se [§ 7–9](#) andre avsnitt.

Men hvis medlemmet mister sin valgbarhet, for eksempel ved utflytting fra kommunen, trer hun umiddelbart ut av vervet (§ 7–9 første setning), og det skal da velges et nytt medlem etter reglene i [§ 7–10](#) fjerde avsnitt.

I [§ 8–1](#) fastslås at den som velges, har plikt til å delta i organets møter hvis ikke hun har gyldig forfall. Manglende fremmøte kan anses som en tjenesteforsømmelse som vil kunne straffes etter [straffeloven § 172](#) om «grovt uaktsomt tjenestefeil», eller [§ 173](#) bokstav a, om straff for «den som ved utøving av offentlig myndighet – mot bedre vitende grovt bryter sin tjenesteplikt».

Dette er imidlertid lite aktuelt i praksis, og vil i alle fall ikke medføre tap av vervet.

Hvis kommunestyret ønsker å skifte ut et medlem av et utvalg, må det derfor i tilfelle foreta et fullstendig nyvalg av hele utvalget, se § 5–7 siste avsnitt om adgang til å «omorganisere» utvalg. Valg skjer da etter reglene i [§§ 7–4](#) til [7–7](#).

Ved et utvalg av den type det er her tale om, med medlemmer fra brukerorganisasjoner, vil jeg anta at man vil benytte avtalevalg etter § 7-7, men dette krever enstemmig vedtak i kommunestyret om å benytte denne valgformen. I motsatt fall må det benyttes forholdsvalg med lister etter reglene i §§ 7–4 og 7–5.

Retten til å signere er ikke regel om myndighet til å avgjøre

Kommunal Rapport 27.06.2022, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hvem bør signere på kommunens vegne?

SPØRSMÅL: Av [kommunelovens § 6-1](#) fremgår det at ordføreren er rettslig representant for kommunen eller fylkeskommunen og underskriver på kommunens eller fylkeskommunens vegne hvis ikke myndigheten er tildelt andre.

Hvilke vurderinger bør en kommune legge til grunn for delegering/ikke delegering av hvem som skal være den rettslige representanten for kommunen?

Spørsmålet stilles blant annet ut fra at ordfører fort kan bli inhabil ved behandling av en sak dersom ordfører har signert en avtale som er i strid med politiske vedtak.

I tillegg kan det være utfordrende for en ny ordfører og forsvare en tidligere ordfører signering av avtaler som for eksempel bringes inn for domstolene.

SVAR: Bestemmelsen om hvem som underskriver på kommunens vegne, er ikke en regel om delegering av avgjørelsesmyndighet, men om hvem som er legitimert til å opptre på kommunens vegne når rette organ har truffet vedtak, med andre ord om når det er gitt en bindende meddelelse om kommunens vedtak i saken.

Signeringen av avtalen er da en rent formell handling, gjort etter at saken er ferdigbehandlet, og vil normalt bli foretatt av noen som ikke selv har noe ansvar for vedtaket.

Det er opp til kommunen hvem den vil tillegge denne funksjonen. Oftest vil det vel være kommunedirektøren eller lederen for vedkommende administrasjonsgren, men ved store og viktige avtaler, er det vel ganske vanlig at ordfører gjør dette.

Hvis det dokumentet som underskrives inneholder et vedtak eller en avtale som ikke stemmer med det som er vedtatt av det kompetente organ, får vi et spørsmål om kommunen likevel blir bundet av dette ut fra såkalte «legitimasjonsvirkninger» – om vern av den som i god tro har innrettet seg i tillit til det som står der.

Dette kan være en vanskelig problemstilling, og det sies ikke noe om dette her i loven.

Hvis det er tale om et rent privatrettslig forhold – som kjøp, salg, leie m.m. – er det nærliggende å bygge på det samme prinsipp som er formulert for kommunale foretak i [§ 9-18](#).

Her fastslås som utgangspunkt at «Hvis noen som representerer foretaket utad, har overskredet sin myndighet, blir en avtale eller annen privatrettslig disposisjon ikke bindende for kommunen eller fylkeskommunen». Men føyes så til: «Dette gjelder bare hvis den andre parten innså eller burde ha innsett at myndigheten ble overskredet, og at det derfor ville stride mot redelighet å gjøre disposisjonen gjeldende.»

Dette er i realiteten samme regel som vi finner for overskridelse av myndighet i [aksjelovens § 6-33](#): «Har noen som representerer selskapet utad ... ved disposisjon på selskapets vegne gått ut over sin myndighet, er disposisjonen ikke bindende for selskapet når selskapet godtgjør at medkontrahenten forsto eller burde ha forstått at myndigheten ble overskredet, og det ville stride mot redelighet å gjøre disposisjonen gjeldende».

Ved vedtak eller avtaler som også har offentligrettslig innhold, som tillatelser, dispensasjoner, godkjenningsvedtak m.m., må spørsmålet om legitimasjon avgjøres ut fra ulovfestede regler om når et forvaltningsvedtak blir ugyldig og til skade for en part som har vært i god tro.

Her er det stadig en viss usikkerhet om når en slik part kan vinne rett etter tilsagn i avtale eller vedtak, også fra noen som ikke hadde myndighet til å opptre på vegne av et offentlig organ. Men de beste grunner taler nok for at det her – på samme måte som ved rene saksbehandlingsfeil – må foretas en avveining av det motstående interesser, slik at borgeren også her må ha et visst vern mot at vedtaket blir opphevd på dette grunnlag.

Avslag på etterlønn var ulovlig vedtak

KommunalRapport 01.08.2022, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan kommunestyret innvilge fritak, men avslå etterlønn?

SPØRSMÅL: Jeg leser i Kommunal Rapport om [en ordfører som søkte om fritak fra ordførervervet](#) under forutsetning om innvilgelse av tre måneders etterlønn. Alternativt søkte han om fritak fra 1. august, med 1,5 måneders etterlønn.

Da kommunestyret skulle behandle saken, vedtok de å innvilge fritak fra ordførervervet for resten av valgperioden, men avslo – i strid med innstillingen fra kommunedirektøren – å gi noen etterlønn.

Kan kommunestyret gjøre dette?

SVAR: Fritak fra verv som folkevalgt kan etter kommuneloven § 7–9 andre avsnitt etter søknad gis til den som «ikke kan ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe».

Kommunestyret har ingen plikt til å gi slikt fritak selv om lovens vilkår for dette er oppfylt, men om det skjer, er utgangspunktet søknaden om fritak fra den folkevalgte. Kommunestyret kan derfor ikke gi fritak med andre rammer eller annet innhold en det som er angitt der.

Hvis ikke dette er akseptabelt for kommunestyret, må de avslå søknaden og eventuelt be om en ny søknad som det kan innvilge.

Når ordfører her søker om slik etterlønn den første tiden etter at han fratrer, må det anses som en bindende forutsetning for søknaden, og vedtaket i kommunestyret må derfor anses som et avslag på denne.

Neste spørsmål bli så om kommunestyret hadde adgang til å avslå søknaden om etterlønn. Ut fra lovens ordlyd kan det se ut som om kommunestyret står fritt her. I kommuneloven § 8–8 første avsnitt står det at folkevalgte «som har vervet som sin hovedbeskjeftigelse, kan søke om ettergodtgjøring når de fratrer vervet».

Men i andre avsnitt omtales dette i en regel om avkorting som «Retten til ettergodtgjøring», og i forarbeidene fremgår det at det er slik loven skal forstås: Den folkevalgte må altså søke om etterlønn, men når det er gjort, har hun en rett til slik etter reglene i denne paragrafen.

Det betyr at kommunestyrets vedtak om fritak uten etterlønn var ulovlig, og søknad om fritak må behandles på nytt. I mellomtiden er utgangspunktet at når det ikke foreligger lovlig vedtak om fritak, er ordføreren fortsatt ordfører.

Men hvis ordfører rent faktisk har fratrudd på grunnlag av kommunestyrets vedtak, og ikke mottar godtgjøring fra kommunen etter dette, må han ha krav på etterlønn fra dette tidspunktet.

Slik godtgjøring vil han da ha krav på i alminnelig oppsigelsestid (tre måneder) hvis ikke annet er fastsatt i kommunal forskrift, se kommuneloven 8–6 første avsnitt andre setning.

Formannskapetets feil endret neppe utfallet i kommunestyret

Kommunal Rapport 15.08.2022, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Er vedtaket ugyldig på grunn av feil i voteringstema?

SPØRSMÅL

Formannskapet i en kommune behandlet forslag til ny arealplan til utlegging til høring etter plan- og bygningsloven § 11–14. I møtet ble det fremmet flere alternative forslag til endringer i det fremlagte forslaget fra administrasjonen. Forslagsstillerne bak to av disse ba om at det ble foretatt punktvis votering over enkeltpunktene i disse forslagene.

Dette ble avvist av ordføreren, som foreslo at det bare skulle votes for eller mot hvert av disse forslagene som helhet. Ordførerens forslag ble vedtatt mot stemmene fra disse to forslagsstillerne. Det ble deretter ble det votert samlet over forslagene, som begge ble avvist.

I en henvendelse fra et kommunestyremedlem og medlem av plan- og bygningsutvalget ble Statsforvalteren bedt om å ta henvendelsen opp til lovlighetskontroll av eget tiltak etter kommuneloven § 27–1. Statsforvalteren fant imidlertid at det her ikke var tale om et «endelig vedtak» slik kommuneloven § 27–2 første avsnitt bokstav a krever.

Statsforvalteren fant det likevel riktig å knytte noen merknader til saken «som ledd i sitt veiledningsoppdrag», og i sitt første svar til klager og kommunen fremholdt hun at den valgte voteringsmåten var ulovlig når forslagsstillerne ønsket punktvis votering over sine forslag. Kommunen sa seg enig dette.

Kommuneadvokaten mente imidlertid at denne feilen ikke kunne ha betydning for gyldigheten av formannskapetets vedtak, i og med at her var tale om en feil som ikke kunne ha betydning for vedtakets innhold.

Kommuneadvokaten viste til at formannskapetets medlemmer stemte på sine egne «pakker», og at det ikke var grunn til å regne med at en punktvis votering kunne ha medført et annet resultat.

Mot dette anførte klager at vedtaket om samlet – pakkeris – votering over disse forslagene satte rammer ikke bare for voteringen, men i praksis også for debatten over saken. Man kunne da ikke se bort fra at det som kom fram med en slik videre ramme for debatten, kunne ha påvirket andre medlemmer av formannskapet, og dermed fått konsekvenser for hva som ble vedtatt.

Hva er din vurdering av dette spørsmålet?

SVAR

Her er vi inne på to ganske kompliserte og finurlige rettslige problemstillinger. Den første er:

Kunne Statsforvalteren foreta lovlighetskontroll av formannskapetets vedtak?

I kommuneloven kap. 27–1 fastslås at departementet – altså for kommunene Statsforvalteren – kan foreta «lovlighetskontroll av «vedtak» truffet av kommunalt organ.

«Vedtak» er her et videre begrep enn «vedtak» i forvaltningsloven § 2 første avsnitt bokstav a, som bare gjelder avgjørelser «som treffes under utøving av offentlig myndighet og som generelt eller konkret er bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer».

«Vedtak» i folkevalgt organ under kommuneloven er alle avgjørelser som treffes ved votering i organet, uavhengig av innholdet av avgjørelsen.

Men i § 27–2 foretas det en avgrensning av hvilke avgjørelser som kan underkastes lovlighetskontroll. Dette kan bare kreves eller settes i gang for «endelige vedtak». I proposisjonen til kommuneloven slås fast at dette betyr at «Innstillinger fra et kommunalt organ til et annet, for eksempel fra formannskapet til kommunestyret, kan ikke være gjenstand for kontroll».

Det vedtaket som ble truffet av formannskapet her, var ikke en innstilling til kommunestyret, men et vedtak om å sende ut forslag til arealplan til høring etter plan- og bygningsloven § 11–14. I realiteten var det imidlertid tale om et forslag – og dermed en innstilling – fra formannskapet, med sikte på avsluttende behandling i kommunestyret. Formannskapets vedtak var utgangspunkt for saksbehandlingen, med etterfølgende høring som et ytterligere ledd i prosessen fram til kommunestyret.

Ut fra dette er det lite tvilsomt at kommuneadvokaten og Statsforvalteren hadde rett i at vedtaket i formannskapet ikke kan gjøres til gjenstand for lovlighetskontroll etter kommuneloven kapittel 27.

Dermed blir neste – og ikke enklere – problemstilling:

Blir kommunestyrets vedtak i saken ugyldig på grunn av feilen i formannskapets saksbehandling?

Det betyr at det først vil kunne bli spørsmål om lovlighets- og gyldighetskontroll når det foreligger et vedtak av kommunestyret. Tema for denne kontrollen vil i så fall være om den påviste feilen ved formannskapets saksbehandling innebærer en slik svikt i grunnlaget for kommunestyrets vedtak at dette blir ugyldig.

Her må vi ta utgangspunkt i det vurderingstemaet som er formulert i forvaltningsloven § 41. Dette er en bestemmelse bare om ugyldighet ved brudd på bestemmelsene om saksbehandling i denne loven, men det er lagt til grunn at den regelen som er formulert her, gjelder tilsvarende ved brudd på andre saksbehandlingsregler, så langt ikke annet er bestemt i lov.

Det generelle utgangspunktet er i tråd med denne bestemmelsen, at feil ved måten et vedtak blir truffet på eller grunnlaget for vedtaket, medfører at vedtaket blir ugyldig. Men, sies det i forvaltningsloven § 41, selv om det er gjort slike feil, «er vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold».

Vurderingstemaet er altså ikke om det kan påvises at feilen rent faktisk har hatt slik betydning, heller ikke om det er sannsynlig at den har påvirket vedtak, men bare om «kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold».

Her viser kommuneadvokaten til at ikke bare vedtaket om voteringstema, men også det avsluttende vedtaket med uttalelse om forslaget til arealplan, ble truffet med massivt flertall, og fremholder at det da ikke er grunn til å tro at utfallet av denne siste voteringen ville blitt et annet om det hadde blitt votert punktvis over de to alternative forslagene det her var tale om.

Ut fra dette er det nærliggende å si at alt tyder på at det var ekstremt usannsynlig at de to mindretallsforslagene ville fått tilslutning av flertallet i formannskapet, og dermed for vedtaket der.

Mot dette står et prinsipielt synspunkt: Når avgjørelser av denne typen treffes på grunnlag av i debatt i åpent møte, er tanken at dette skal skape et best mulig grunnlag for det enkelte medlems vurdering av saken før det stemmes over saken. Vi kan da ikke se bort fra muligheten av at en debatt og separat votering over disse enkeltforslagene ville kunne påvirke enkeltmedlemmers standpunkt til disse. Det er imidlertid usikkert hvor langt vi kan strekke dette synspunktet når stemmegivningen synes å ha fulgt partilinjer, og flertallet var så massivt.

I denne vurderingen er altså temaet ikke om formannskapsvedtaket kunne fått et annet innhold, men om det var en reell mulighet for at denne feilen under formannskapets behandling kan ha påvirket utfallet ved den etterfølgende behandling av saken i kommunestyret, etter at det hadde vært en offentlig høring om forslaget, der de aktuelle særforslagene må ha vært kjent.

I denne situasjonen synes jeg det ser ut som det «er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold». Jeg vil derfor tro at Statsforvalteren ikke vil finne grunn til å oppheve et etterfølgende vedtak av kommunestyret om arealplan, selv om det altså ble gjort en klar feil under behandlingen av saken i formannskapet.

Ytringsfriheten kan ikke begrenses mer for folkevalgte enn andre

KommunalRapport 08.08.2022, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan formannskapet vedta hvordan en navngitt folkevalgt skal opptre?

SPØRSMÅL

Formannskapet har [fattet vedtak](#) om at en navngitt representant må forbedre sin opptreden på flere områder. Det gjelder blant annet måten vedkommende omtaler kommunen, vedtak og hvordan administrasjonen utfører vedtakene på. Kritik er greit, heter det, men «må likevel gjøres uten personangrep, uthenging på sosiale medier eller direkte usannheter».

Er dette noe et formannskap kan vedta?

SVAR

Som alminnelig utgangspunkt har folkevalgte i en kommune stor frihet med hensyn til hva de vil uttale seg om, og herunder rette kritikk mot både administrasjon og folkevalgte, så lenge det er tale om saker eller forhold som har tilknytning til kommunens virksomhet.

Det kan ikke settes grenser for denne ytringsfriheten for folkevalgte ut over det som gjelder for alle andre, i praksis i første rekke brudd på lovfestet taushetsplikt (se særlig forvaltningsloven § 13) eller erstatningsansvar for ærekrenkende utsagn (skadeserstatningsloven § 3–6 a).

Brudd på lovfestede begrensninger i ytringsfriheten kan i tilfelle bare påtales i straffesak eller ved privat søksmål for domstolene fra den som er ærekrenket. Verken kommunedirektør, ordfører, formannskap eller kommunestyre kan pålegge folkevalgte å avstå fra kritiske ytringer.

Dette gjelder både i og utenfor møter i folkevalgte organer, men hvis det i et møte fremkommer ytringer som er ærekrenkende eller brudd på lovfestet taushetsplikt, skal møteleder gjøre oppmerksom på dette og anmode den folkevalgte om å avstå fra slike.

Ellers står det som rettslig utgangspunkt ethvert medlem av folkevalgt organ fritt å gi uttrykk for sin kritikk mot forhold i kommunen, og mot organer og enkeltpersoner – folkevalgte og tilsatte. Men da må hun selvsagt være forberedt på at det tas til motmæle mot slik kritikk, i eller utenfor møte.

Dette kan skje ved innlegg i møte eller ytringer i offentlig debatt, ved kommentar fra ordfører eller leder av folkevalgt organ. Unntaksvis kan det skje ved vedtak i folkevalgt organ, der dette avviser påstander eller vurderinger fremsatt av en folkevalgt i mediene eller annen offentlig debatt.

Ved motinnlegg fra administrasjon til diskusjonen om hva som er gjort eller som burde gjøres, vil det gjerne være riktig å imøtegå både den beskrivelse som er gitt av faktiske forhold, og skjønnsmessige vurderinger av fremtidig utvikling ved ulike handlingsalternativer.

Det kan også være behov for å imøtegå kritikk av enkeltpersoner – folkevalgte eller tilsatte – men svaret må forholde seg til saksforholdet i den fremsatte kritikken, ikke til kritikerens person.

Slik imøtegåelse av kritikk må også kunne skje i form av et vedtak i et folkevalgt organ, men også her er det viktig at vedtaket retter seg mot sak eller generelle saksforhold, og ikke får form av en generell karakteristikk av en enkelt folkevalgt. Det må således ligge utenfor et formannskaps kompetanse å uttale at man ber et navngitt medlem «forbedre sin opptreden».

Det som derimot må være helt greit, er at et formannskap vedtar en generell uttalelse der man etter å ha fastslått at «*Kritisk omtale av kommunen, politiske vedtak og administrativ utførelse av vedtak er en selvsagt del av en folkevalgts ombudsrolle*», legger til at «*Dette må likevel gjøres uten personangrep, uthenging på sosiale medier eller direkte usannheter.*»

Dette siste er imidlertid en skjønnsmessig etisk norm som ikke lar seg håndheve, men som er et godt prinsipielt utgangspunkt for kritikk og debatt om hva som forsvarlig opptreden.

Det bør vel føyes til at når det er tale om kritikk av navngitte folkevalgte, må terskelen for hva som kan aksepteres, være en god del høyere enn der slike angrep rettes mot tilsatte i kommunen.

Det er derfor helt på sin plass om formannskapet uttaler:

«Som folkevalgt må arbeidsgiverrollen tas på alvor. Det innebærer at administrativ kritikk må fremmes imot kommunedirektøren, ikke mot andre enkeltansatte.»

Alle tilsatte i kommunen handler på vegne av kommunedirektøren og er underlagt hennes instruksjonsmyndighet og kontroll, se kommuneloven § 13–1, der det fastslås at «*Kommunedirektøren skal lede den samlede kommunale eller fylkeskommunale administrasjonen*».

Se også siste avsnitt, der det nå er fastslått at «*Kommunedirektøren har det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke annet er fastsatt i lov*».

Kritikk av tilsattes saksbehandling og ivaretagelse av andre funksjoner må dermed rettes til direktøren, også der utgangspunktet for denne er svikt fra en underordnet tilsatt – slik det jo oftest er. «*Kommunestyret kjenner kun kommunedirektøren.*»

Godkjenning av protokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Leka kommune

Møtedato

07.09.2022

Saknr

19/22

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 22/154 - 2

Forslag til vedtak:

Protokollen godkjennes

Saksopplysninger:

Protokollen gjennomgås i møtet.

Vurdering:

Protokollen anbefales godkjent